# DEDDF YR AMGYLCHEDD (EGWYDDORION, LLYWODRAETHIANT A THARGEDAU BIOAMRYWIAETH) (CYMRU) 2026

---

## NODIADAU ESBONIADOL

### CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn ar gyfer Deddf yr Amgylchedd (Egwyddorion, Llywodraethiant a Thargedau Bioamrywiaeth) (Cymru) 2026 ("y Ddeddf") a basiwyd gan Senedd Cymru ar 24 Chwefror 2026 ac a gafodd y Cydsyniad Brenhinol ar 27 Ebrill 2026. Fe'u lluniwyd gan Gyfarwyddiaeth Newid Hinsawdd a Chynaliadwyedd Amgylcheddol Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Ddeddf. Mae'r Nodiadau Esboniadol yn ymwneud â'r Ddeddf fel y cafodd y Cydsyniad Brenhinol.[1] Dylid eu darllen ar y cyd â'r Ddeddf ond nid ydynt yn rhan ohoni.

### TROSOLWG CYFFREDINOL O'R DDEDDF

2. Mae Rhan 1 o'r Ddeddf yn gwneud darpariaeth sy'n gosod dyletswyddau ar Weinidogion Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru ac awdurdodau cyhoeddus penodol eraill i gymhwyso egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd. Mae'r dyletswyddau hyn yn hanfodol i gyfrannu at ddiogelu a gwella'r amgylchedd, yn enwedig o ystyried effeithiau'r argyfyngau hinsawdd a natur.

3. Mae Rhan 2 o'r Ddeddf yn sefydlu corff llywodraethiant statudol ac annibynnol, sef Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru ("SLlAC"), i ddarparu goruchwyliaeth strategol o ofynion ar awdurdodau cyhoeddus i gydymffurfio â chyfraith amgylcheddol, i wneud cyfraith amgylcheddol effeithiol ac i weithredu /cymhwyso cyfraith amgylcheddol yn effeithiol. Bydd SLlAC yn dwyn Llywodraeth Cymru, ac awdurdodau cyhoeddus eraill, i gyfrif mewn perthynas â'r amgylchedd yng Nghymru mewn ffordd sy'n debyg i'r hyn sy'n digwydd yng ngweddill y Deyrnas Unedig.

[1] Gellir canfod newidiadau sydd wedi eu gwneud i'r Ddeddf ers iddi gael y Cydsyniad Brenhinol drwy ddefnyddio'r cyfleuster "Newidiadau i Ddeddfwriaeth" yn www.legislation.gov.uk/cy/changes.

4. Mae Rhan 3 o'r Ddeddf yn creu fframwaith i Weinidogion Cymru osod ac adolygu targedau i atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth yng Nghymru, ac i adrodd ar y targedau hynny. Mae'r Rhan hon yn creu dyletswyddau newydd ar Weinidogion Cymru gan gynnwys, er enghraifft, sicrhau bod targedau a osodwyd ganddynt mewn rheoliadau yn cael eu cyrraedd, gosod rheoliadau drafft gerbron Senedd Cymru o fewn 2 flynedd i Gydsyniad Brenhinol y Ddeddf sy'n gosod targedau mewn cysylltiad â phedwar maes blaenoriaeth, a chymryd camau i hybu ymwybyddiaeth yng Nghymru o bwysigrwydd bioamrywiaeth a'r bygythiadau iddi. Mae'r Rhan hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddynodi awdurdodau cyhoeddus penodol yng Nghymru yn awdurdodau sy'n ddarostyngedig i ddyletswydd newydd i gymryd camau i gyfrannu at gyrraedd y targed y maent wedi eu dynodi ar ei gyfer.

5. Mae'r Ddeddf yn cynnwys 47 o adrannau a 4 Atodlen ac fe'i rhennir yn 4 Rhan fel a ganlyn:

**Rhan 1 – Amcan amgylcheddol ac egwyddorion amgylcheddol**
**Rhan 2 – Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru**
**Rhan 3 – Targedau Bioamrywiaeth, etc.**
**Rhan 4 – Cyffredinol**

**Atodlen 1 – Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru**
**Atodlen 2 - Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru: strategaeth**
**Atodlen 3 – Cynlluniau trosglwyddo staff**
**Atodlen 4 – Diwygiadau canlyniadol**

## SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

### RHAN 1 – Amcan amgylcheddol ac egwyddorion amgylcheddol

6. Mae'r Rhan hon o'r Ddeddf yn nodi'r amcan amgylcheddol a'r egwyddorion amgylcheddol. Wrth wneud hynny, mae'n sefydlu fframwaith newydd ar gyfer llywodraethiant amgylcheddol drwy osod dyletswyddau ar Weinidogion Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru ("CNC") ac awdurdodau cyhoeddus penodol eraill i gymhwyso'r egwyddorion ac integreiddio diogelu'r amgylchedd. Bwriedir i'r dyletswyddau hyn fod y sylfaen sy'n rhoi lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd a gwelliant i'r amgylchedd wrth wraidd y gwaith o lunio polisi, ac asesu amgylcheddol strategol, yng Nghymru. Maent yn hanfodol i gyfrannu at ddiogelu a gwella'r amgylchedd ac i gyfrannu at ymateb effeithiol ac ymateb brys i'r argyfyngau hinsawdd a natur.

## Adran 1 – Amcan amgylcheddol

7. Mae adran 1 yn diffinio "amcan amgylcheddol" at ddibenion y Rhan hon. Mae'r amcan yn llywio'r gwaith o gymhwyso a gweithredu'r dyletswyddau i gymhwyso'r egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd a osodir ar Weinidogion Cymru, wrth lunio polisi, (adran 3(1)) ac ar awdurdodau cyhoeddus penodol, wrth gynnal asesiadau amgylcheddol (adran 5(1)). Ym mhob achos, rhaid arfer y dyletswyddau hynny at ddiben cyfrannu at yr amcan. Bydd y datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd (adrannau 6 a 7), ymhlith pethau eraill, yn egluro sut y mae'r dyletswyddau hynny'n ymwneud â'r amcan.

8. Nid yw'r amcan yn gymwys i'r dyletswyddau a osodir ar CNC. Mae hyn wedi ei egluro ymhellach isod (adran 4).

9. Mae is-adran (1) yn diffinio'r amcan amgylcheddol fel cyrraedd lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd a gwelliant i'r amgylchedd. Diffinnir "amgylchedd" a "diogelu'r amgylchedd" yn adran 44. Yn ogystal, mae'r amcan amgylcheddol yn pwysleisio nifer o ganlyniadau penodol yn is-adran (1)(a) i (d) sydd i ddeillio o gyfrannu, drwy gymhwyso'r dyletswyddau perthnasol, at gyrraedd lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd a gwelliant i'r amgylchedd.

10. Mae is-adran (1)(a) yn gwneud darpariaeth i wneud yr amcan amgylcheddol yn gydnaws â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ("Deddf LlCD"). Mae Deddf LlCD yn gosod dyletswyddau ar gyrff cyhoeddus, gan gynnwys Gweinidogion Cymru, i ymgyrraedd at ddatblygu cynaliadwy mewn ffordd sy'n gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru drwy gymryd camau, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, gan anelu at gyflawni'r nodau llesiant (gweler adran 2 o'r Ddeddf honno). Mae cysylltiad agos rhwng y dyletswyddau hyn a osodir gan Ddeddf LlCD a chanlyniadau polisi dymunol yr amcan amgylcheddol. I ategu hyn, gwneir darpariaeth i gydnabod y cyfraniad at nodau llesiant Deddf LlCD (pan fo hynny'n berthnasol) ac i ddiwallu anghenion y presennol heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain, gan greu cysondeb â Deddf LlCD a chan gefnogi'r gwaith o'i gweithredu'n ehangach.

11. Mae is-adran (1)(b) yn pwysleisio gwydnwch ecosystemau a'r buddion a ddarperir ganddynt. Mae hyn yn cydnabod y "dull ecosystemau" sy'n annog gwneud penderfyniadau mewn ffordd holistig yn hytrach na mynd i'r afael â materion ar wahân, ac mae'n agwedd bwysig ar Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ("Deddf 2016"), Deddf LlCD a Rhan 1 o Ddeddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023 (y "Ddeddf Amaethyddiaeth"), gan sicrhau bod deddfwriaeth yn arfer dull sy'n gyson ac yn gefnogol o'i gilydd. Mae ecosystemau cynhyrchiol a sefydlog yn hanfodol i gefnogi bioamrywiaeth ac i ddarparu buddion neu wasanaethau hanfodol megis peillio, puro dŵr, a rheoleiddio'r hinsawdd.

12. Mae is-adran (1)(c) yn pwysleisio lliniaru newid hinsawdd ac ymaddasu iddo. Enghraifft o liniaru newid hinsawdd yw lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr o weithrediadau a ffynonellau wedi eu hymgorffori, yn ogystal â gwella capasiti tir (gan gynnwys tir amaethyddol er enghraifft) ar gyfer atafaelu carbon. Gall ymaddasu i newid hinsawdd olygu cymryd mesurau i leihau ei effeithiau. Ymhlith yr enghreifftiau o hynny mae addasu arferion i gynnal cynhyrchu bwyd a nwyddau eraill, gweithredu strategaethau rheoli llifogydd naturiol, a defnyddio coed i ddarparu cysgod.

13. Y canlyniad yn is-adran (1)(d) yw cyfrannu at atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth, sy'n hanfodol ar gyfer lefel uchel o ddiogelu'r amgylchedd ac amgylchedd gwell. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, atal colli cynefinoedd, diogelu rhywogaethau mewn perygl ac adfer ecosystemau sydd wedi dirywio.

14. Y bwriad yw y bydd y canlyniadau a nodir yn ategu ei gilydd ac yn cefnogi ei gilydd. Nid ydynt yn gynhwysfawr, a gwyddys y gall cyrraedd lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd a gwelliant i ansawdd yr amgylchedd hefyd arwain at ganlyniadau eraill a buddion eraill.

15. Mae is-adran (2) yn nodi ffactorau sy'n berthnasol i wydnwch ecosystemau at ddibenion is-adran (1)(b), i bwysleisio eu pwysigrwydd o ran cynnal a gwella gwydnwch ecosystemau ac i ategu'r dulliau polisi presennol a darpariaeth ddeddfwriaethol bresennol. Sefydlwyd y ffactorau hynny gan Ddeddf 2016 (adran 4(i)) ac fe'u cynhwyswyd hefyd fel rhan o'r amcanion Rheoli Tir yn Gynaliadwy o dan y Ddeddf Amaethyddiaeth (adran 1(7)).

## Adran 2 – Egwyddorion amgylcheddol

16. Mae adran 2 yn diffinio rhai "egwyddorion amgylcheddol" penodol at ddibenion y Rhan hon. Y rhain yw:

    (a) yr egwyddor ragofalus i'r graddau y mae'n ymwneud â'r amgylchedd;
    (b) yr egwyddor y dylid cymryd camau ataliol i osgoi difrod amgylcheddol;
    (c) yr egwyddor y dylid cywiro difrod amgylcheddol fel mater o flaenoriaeth yn y tarddle;
    (d) yr egwyddor mai'r llygrwr sy'n talu.

17. Mae'r egwyddorion hyn wedi eu llywio gan nifer o ffynonellau, gan gynnwys cytundebau rhyngwladol a'r Undeb Ewropeaidd. Mae'r ddealltwriaeth o'r egwyddorion hyn yn fwyfwy sefydledig ac mae'n parhau i ddatblygu mewn gwahanol gyd-destunau, gyda rhyngweithiadau cymhleth rhwng ymrwymiadau rhyngwladol, cyfraith ryngwladol, deddfwriaeth ddomestig a chyfraith achos, er enghraifft. Bydd y datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd (adrannau 6 a 7) yn darparu rhagor o fanylion ar ddehongli a chymhwyso'r egwyddorion.

**Adran 3 - Dyletswyddau Gweinidogion Cymru wrth lunio polisi**

18. Mae is-adran (1) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru, at ddiben cyfrannu at yr amcan amgylcheddol, roi sylw arbennig i'r egwyddorion amgylcheddol wrth lunio polisi o ran Cymru ac integreiddio diogelu'r amgylchedd wrth lunio polisi o'r fath. Y bwriad yw sicrhau bod yr egwyddorion a diogelu'r amgylchedd wrth wraidd gwaith llunio polisi Gweinidogion Cymru.

19. Nid yw'r ddyletswydd yn gymwys pan fyddai'r polisi o dan sylw yn cael dim effaith neu effaith ddibwys ar yr amgylchedd (gweler is-adran (4)). Y bwriad yw osgoi'r ddyletswydd rhag bod yn gymwys yn yr amgylchiadau hynny pan nad yw llunio polisi yn cael effaith amgylcheddol neu pan fo'r effaith amgylcheddol mor fach fel ei bod yn ansylweddol neu'n anarwyddocaol, a fyddai'n ddiangen a gallai danseilio gweithrediad effeithiol mewn achosion eraill pan fo'r effaith amgylcheddol yn fwy sylweddol. Ystyrir y bydd y ddyletswydd yn gymwys fel arfer am fod llunio polisi yn debygol o gael mwy nag effaith dibwys ar yr amgylchedd.

20. Mae dyletswydd i roi "sylw arbennig" i fater penodol yn ei gwneud yn ofynnol i'r penderfynwr y mae'r ddyletswydd yn gymwys iddo roi "pwysigrwydd a phwysau sylweddol" i'r mater hwnnw. Mae hyn yn golygu ei bod yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw arbennig o bwysigrwydd a phwysau sylweddol i'r egwyddorion wrth lunio polisi.

21. Fel gyda dyletswydd i "rhoi sylw", mae'n dal yn wir bod angen pwyso a mesur, ond yn achos dyletswydd i roi "sylw arbennig", dylid rhoi pwysigrwydd penodol, wrth bwyso a mesur, i'r ffactorau hynny y mae'r penderfynwr i roi sylw arbennig iddynt. Yn yr achos hwn, mae hyn yn golygu bod rhaid rhoi lle blaenllaw i'r egwyddorion amgylcheddol wrth bwyso a mesur.

22. Mae hyn yn cryfhau rôl egwyddorion amgylcheddol yng ngwaith llunio polisi, gan adlewyrchu eu pwysigrwydd. Mae hefyd yn helpu i sicrhau'r hyblygrwydd a fydd yn angenrheidiol mewn gwahanol feysydd polisi. Mae'r ddyletswydd i roi "sylw arbennig" yn sicrhau bod egwyddorion amgylcheddol yn cael lle blaenllaw pan ddaw at wneud penderfyniadau. Mae hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i gydbwyso'r egwyddorion amgylcheddol ag ystyriaethau perthnasol eraill (e.e. iechyd y cyhoedd, costau) yn dibynnu ar y cyd-destun.

23. Er enghraifft, gall yr amgylchiadau olygu y dylid rhoi mwy o bwyslais ar ystyriaethau pwysig eraill neu ffactorau gwrthbwysol, megis er enghraifft ystyriaethau iechyd y cyhoedd, costau gormodol neu effeithiau eraill, na'r egwyddorion. Mewn rhai achosion, gall fod yn briodol, o dan yr holl amgylchiadau, roi mwy o bwyslais i un neu ragor o'r egwyddorion. Mewn achosion sydd â dim effaith neu effaith ddibwys ar yr amgylchedd, ni fydd y ddyletswydd yn gymwys. Bwriad gweithredu yn y ffordd hon yw pwysleisio pwysigrwydd yr egwyddorion, wrth ddarparu ar gyfer gwahanol feysydd a ffactorau sydd i'w hystyried gan Weinidogion Cymru wrth lunio polisi o ran Cymru.

24. Gwneir darpariaeth i osod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i integreiddio diogelu'r amgylchedd wrth lunio polisïau. Fel gyda'r egwyddorion eu hunain, bydd y ddyletswydd hon yn gymwys i bob maes llunio polisi Gweinidogion Cymru, o ran Cymru, oni bai bod y polisi o dan sylw yn cael dim effaith neu effaith ddibwys ar yr amgylchedd. Nod hyn yw sicrhau bod diogelu'r amgylchedd yn cael ei ystyried ym mhob maes polisi, gan fod effeithiau sylweddol ar yr amgylchedd yn digwydd mewn meysydd eraill, nid dim ond o fewn y fframwaith polisi amgylcheddol.

25. Mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw i'r datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd, neu ddatganiad diwygiedig, a gyhoeddir o dan adran 7 wrth gydymffurfio â'r ddyletswydd yn is-adran (1). Bydd y datganiad yn egluro, ymhlith pethau eraill, sut y mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu cydymffurfio â'r dyletswyddau a osodir arnynt.

26. Mae is-adran (3) yn diffinio "polisi", "llunio polisi" a "Cymru" at ddibenion yr adran hon. Diffinnir "Cymru" yn eang i gynnwys, i'r graddau y mae polisi yn ymwneud â physgota, pysgodfeydd neu iechyd pysgod, yr ardal o barth Cymru sydd y tu hwnt i derfyn atfor y môr tiriogaethol. Mae hyn yn estyn at y dibenion hyn y diffiniad o "Cymru" yn Atodlen 1 i Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019. Diffinnir "parth Cymru" gan Atodlen 1 i'r Ddeddf honno.

**Adran 4 - Dyletswyddau Cyfoeth Naturiol Cymru wrth lunio polisi**

27. Mae adran 4 yn diwygio Gorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012 (O.S. 2012/1903 (Cy. 230)) drwy fewnosod erthygl newydd 4A yn is-adran (2).

28. Mae erthygl 4A(1) yn ei gwneud yn ofynnol i CNC roi sylw arbennig i'r egwyddorion amgylcheddol wrth lunio polisi o ran Cymru, ac integreiddio diogelu'r amgylchedd wrth lunio polisi o'r fath. Eglurir effaith dyletswydd i roi "sylw arbennig" uchod yng nghyd-destun y ddyletswydd a osodir ar Weinidogion Cymru (adran 3). Mae'r ddyletswydd i integreiddio diogelu'r amgylchedd yn sicrhau bod diogelu'r amgylchedd yn rhan o waith llunio polisi ym mhob un o feysydd polisi CNC. Mae'r darpariaethau hyn yn rhoi pwyslais penodol ar yr egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd drwy sicrhau bod y materion hyn yn cael eu hystyried a'u cymhwyso fel rhan sylfaenol o waith llunio polisi CNC, o ystyried cyfrifoldebau rheoleiddiol eang CNC a'r cyfrifoldebau eang eraill sydd ganddo mewn perthynas â'r amgylchedd a'i rôl sylweddol yn y gwaith o lunio polisi amgylcheddol yng Nghymru.

29. Nid yw'r amcan amgylcheddol yn gymwys i'r dyletswyddau hyn. Mae gan CNC ei ddiben cyffredinol ei hun eisoes, sef (a) ymgyrraedd at reoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol mewn perthynas â Chymru, a (b) cymhwyso egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol, wrth arfer ei swyddogaethau, i'r graddau y bo hynny'n gyson â'u harfer yn briodol (erthygl 4(1), Gorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012).

30. Gan fod gan CNC ei ddiben cyffredinol ei hun eisoes, sydd â'r nod o gyflawni rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol, nid oes angen cymhwyso'r amcan amgylcheddol i CNC. Mae diben cyffredinol CNC, a'r amcan amgylcheddol a fydd yn gymwys i Weinidogion Cymru a rhai awdurdodau cyhoeddus, yn ategu ei gilydd ac yn cefnogi ei gilydd, a gyda'i gilydd byddant yn canolbwyntio ar ganlyniadau gwell. Bydd diben cyffredinol CNC yn parhau i fod yn gymwys i CNC a bydd yn ofynnol i CNC gymhwyso'r egwyddorion amgylcheddol, ac integreiddio diogelu'r amgylchedd, yng nghyd-destun y diben hwnnw.

31. Mae erthygl 4A(2) yn ei gwneud yn ofynnol i CNC roi sylw i ganllawiau sydd wedi eu cynnwys yn y datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd (neu ddatganiad diwygiedig) a gyhoeddir o dan adran 7 wrth gydymffurfio â'r ddyletswydd yn erthygl 4A(1).

32. Mae erthygl 4A(3) yn diffinio "egwyddorion amgylcheddol", "diogelu'r amgylchedd", "polisi", "llunio polisi" a "Cymru" at ddibenion erthygl 4A. Diffinnir "Cymru" yn eang i gynnwys, i'r graddau y mae polisi yn ymwneud â physgota, pysgodfeydd neu iechyd pysgod, yr ardal o barth Cymru sydd y tu hwnt i derfyn atfor y môr tiriogaethol. Mae hyn yn estyn at y dibenion hyn y diffiniad o "Cymru" yn Atodlen 1 i Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019. Diffinnir "parth Cymru" gan Atodlen 1 i'r Ddeddf honno.

**Adran 5 - Asesiadau amgylcheddol: dyletswyddau awdurdodau cyhoeddus**

33. Mae is-adran (1) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus penodol, at ddiben cyfrannu at yr amcan amgylcheddol, roi sylw i'r egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd wrth gyflawni swyddogaethau penodol.

34. Mae is-adran (2) yn darparu bod y ddyletswydd yn is-adran (1) yn gymwys i unrhyw swyddogaethau mewn cysylltiad ag asesu cynlluniau a rhaglenni sy'n ymwneud yn unig â Chymru neu ag unrhyw ran o Gymru o dan Reoliadau Asesiadau Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004 (O.S. 2004/1656) (Cy. 170)). Mae Rheoliadau 2004 yn ei gwneud yn ofynnol asesu cynlluniau neu raglenni penodol, gan gynnwys er enghraifft lunio adroddiad amgylcheddol ac ymgynghoriad. Mae is-adran (2) yn darparu bod y ddyletswydd yn is-adran (1) hefyd yn gymwys i unrhyw ddarpariaeth gyfatebol sy'n disodli'r Rheoliadau hynny. Mae hyn yn golygu bod y ddyletswydd hon yn gymwys i Reoliadau 2004 fel y maent wedi eu diwygio, eu dirymu a'u disodli neu eu hailddeddfu o bryd i'w gilydd, fel bod y ddyletswydd yn gymwys ni waeth sut y gwneir darpariaeth ar gyfer asesiadau amgylcheddol o gynlluniau a rhaglenni sy'n ymwneud yn unig â Chymru gyfan neu ag unrhyw ran ohoni.

35. Mae dyletswydd i "rhoi sylw" yn golygu rhoi'r sylw sy'n briodol o dan yr holl amgylchiadau. Rhaid arfer y ddyletswydd mewn modd sylweddol a manwl gywir a chan gadw meddwl agored.

36. Y bwriad yw mabwysiadu dull wedi ei dargedu a chymesur sy'n ategu'r dyletswyddau llunio polisi ehangach a osodir ar Weinidogion Cymru ac CNC ac sy'n sicrhau bod unrhyw ystyriaeth a roddir i'r egwyddorion ac i ddiogelu'r amgylchedd yn canolbwyntio ar senarios ag effaith amgylcheddol a allai fod yn sylweddol, er mwyn cyfrannu at lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd wrth lunio a mabwysiadu cynlluniau a rhaglenni perthnasol.

37. Mae is-adran (3) yn pennu bod rhaid i awdurdodau cyhoeddus roi sylw i'r canllawiau sydd wedi eu cynnwys yn y datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd neu ddatganiad diwygiedig, a gyhoeddir o dan adran 7 wrth gydymffurfio â'r ddyletswydd yn is-adran (1).

38. Mae is-adran (4) yn diffinio "awdurdod cyhoeddus" at ddibenion adrannau 5 a 6.

**Adran 6 - Datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd**

39. Mae adran 6 yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio "datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd". Rhaid i'r datganiad hwn gynnwys canllawiau i CNC ac awdurdodau cyhoeddus ynghylch y dyletswyddau a osodir arnynt. Bwriad cyhoeddi'r datganiad, a'r broses a ragnodir ar gyfer ei lunio (adran 7), yw hwyluso dealltwriaeth o sut y dylid dehongli a chymhwyso'r egwyddorion a'r ddyletswydd i integreiddio diogelu'r amgylchedd, yn ogystal â gwella hygyrchedd a hwyluso gwaith craffu ac ymgysylltu.

40. Mae is-adran (1) yn nodi bod rhaid i'r datganiad egluro materion penodol sy'n ymwneud â dehongli a chymhwyso'r ddyletswydd a osodir ar Weinidogion Cymru gan adran 3(1). Mae hyn yn cynnwys sut y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried y dylid dehongli'r egwyddorion amgylcheddol, sut y maent yn cynnig cydymffurfio â'r ddyletswydd honno, sut y maent yn cynnig penderfynu, at ddiben adran 3(4), a fyddai polisi yn cael dim effaith neu effaith ddibwys ar yr amgylchedd, sut y mae'r egwyddorion amgylcheddol yn ymwneud â'i gilydd ac â'r ddyletswydd yn adran 3(1)(b) a sut y mae'r egwyddorion amgylcheddol a'r ddyletswydd yn adran 3(1)(b) yn ymwneud â'r amcan amgylcheddol. Wrth wneud hynny, bydd angen i'r datganiad egluro sut y mae'r egwyddorion yn gymwys o dan wahanol amgylchiadau a'r hyn y mae'r egwyddorion yn ei olygu ar gyfer yr amgylchiadau hynny.

41. Rhaid i'r datganiad hefyd egluro sut y mae'r dyletswyddau yn adran 3(1), adran 5(1) ac erthygl 4A(1) o Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012 yn ymwneud â'i gilydd.

42. Mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i'r datganiad gynnwys canllawiau i CNC ynghylch materion penodol sy'n ymwneud â chydymffurfio â'r ddyletswydd a osodir ar CNC gan erthygl 4A(1) (a fewnosodir gan adran 4(2)) a'i chymhwyso.

43. Mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i'r datganiad gynnwys canllawiau i awdurdodau cyhoeddus ynghylch materion penodol sy'n ymwneud â chydymffurfio â'r ddyletswydd a osodir arnynt gan adran 5(1) a'i chymhwyso.

44. Mae is-adran (4) yn darparu y caiff y datganiad hefyd gynnwys unrhyw faterion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.

**Adran 7 - Datganiad o egwyddorion amgylcheddol ac integreiddio diogelu'r amgylchedd: gofynion gweithdrefnol**

45. Mae is-adran (1) yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru, pan fyddant yn llunio drafft o'r datganiad, i ymgynghori ag (a) Cyfoeth Naturiol Cymru, (b) Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, (c) Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru, a (d) unrhyw bersonau eraill y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

46. Mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru osod gerbron Senedd Cymru gopi o'r datganiad drafft, ynghyd â dogfen sy'n rhoi manylion yr ymgynghoriad a gynhaliwyd o dan is-adran (1) ac sy'n crynhoi'r sylwadau a gafwyd ac ymateb Gweinidogion Cymru iddynt.

47. Mae is-adran (3) yn darparu os yw Senedd Cymru, cyn diwedd y cyfnod o 40 niwrnod (gweler is-adran (8)), yn gwneud argymhellion mewn perthynas â'r drafft, rhaid i Weinidogion Cymru osod eu hymateb i'r argymhellion gerbron Senedd Cymru.

48. Mae is-adran (4) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru lunio datganiad terfynol a'i osod gerbron Senedd Cymru.

49. Mae is-adran (5) yn darparu na chaniateir gosod y datganiad terfynol cyn y diwrnod y mae Gweinidogion Cymru yn gosod eu hymateb, os yw is-adran (3) yn gymwys, neu ddiwedd y cyfnod o 40 niwrnod.

50. Mae is-adran (6) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r datganiad terfynol pan y'i gosodir gerbron y Senedd. Rhaid gosod y datganiad terfynol gerbron y Senedd yn ddim hwyrach na 31 Mawrth 2027 (is-adran (7)), sy'n cyd-fynd â chychwyn adrannau 3 i 5.

51. Mae is-adran (8) yn diffinio'r "cyfnod o 40 niwrnod".

52. Mae is-adran (9) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru adolygu'r datganiad ar ôl pob etholiad cyffredinol ac mae hefyd yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru adolygu'r datganiad ar unrhyw adeg arall. Mae is-adran (10) yn diffinio "etholiad cyffredinol" at ddibenion is-adran (9).

53. Mae is-adran (11) yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru lunio datganiad diwygiedig ar ôl adolygu'r datganiad a bod is-adrannau (1) i (6) ac (8) i (10) yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw ddatganiad diwygiedig.

54. Mae is-adran (12) yn darparu y caniateir bodloni'r gofynion ymgynghori a nodir yn is-adran (1) drwy ymgynghoriad a gynhelir cyn i'r adran hon ddod i rym, gan alluogi'r datganiad i gael ei symud ymlaen mor effeithlon ac effeithiol â phosibl cyn cychwyn.

**RHAN 2 – Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru**

55. Mae'r Rhan hon o'r Ddeddf yn sefydlu Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru ("SLlAC") ac yn gwneud darpariaeth ynghylch ei swyddogaethau mewn perthynas â goruchwylio cydymffurfedd awdurdodau cyhoeddus (fel y'u diffinnir yn adran 32) â chyfraith amgylcheddol, a gweithredu a chymhwyso cyfraith amgylcheddol yng Nghymru, gan gynnwys gwneud cyfraith amgylcheddol neu ei heffeithiolrwydd.

*Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru*

**Adran 8 – Sefydlu Swyddfa Llywodraethiant Amgylcheddol Cymru**

56. Mae adran 8 yn sefydlu SLlAC ac yn cyflwyno Atodlen 1, sy'n gwneud darpariaeth bellach ynghylch SLlAC.

**Adran 9 – Annibyniaeth SLlAC**

57. Mae adran 9 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw i'r angen i ddiogelu annibyniaeth SLlAC wrth arfer eu swyddogaethau mewn cysylltiad â hi.

**Adran 10 – Diben cyffredinol etc.**

58. Mae adran 10 yn darparu bod rhaid i SLlAC arfer ei swyddogaethau at y diben cyffredinol o gyfrannu at gyrraedd lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd a gwelliant i'r amgylchedd, a sicrhau bod cyfraith amgylcheddol yn effeithiol ac y cydymffurfir â hi, y'i gweithredir ac y'i cymhwysir.

59. Bwriedir i'r diben cyffredinol hwn ddarparu cyfeiriad strategol i SLlAC, yn benodol mewn perthynas â chyrraedd lefel uchel o ran diogelu'r amgylchedd a gwelliant i'r amgylchedd, sy'n gymesur â'r amcan amgylcheddol yn Rhan 1. Bydd SLlAC yn cyflawni'r diben hwn o ran goruchwylio cydymffurfedd awdurdodau cyhoeddus â chyfraith amgylcheddol, yn ogystal â sicrhau bod cyfraith amgylcheddol wedi ei gwneud, ei gweithredu a/neu ei chymhwyso'n effeithiol gan awdurdodau cyhoeddus.

60. Mae paragraff (b) yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC arfer ei swyddogaethau yn ddiduedd, yn wrthrychol, yn gymesur ac yn dryloyw.

**Adran 11 – Dyletswydd i lunio a chyhoeddi strategaeth**

61. Mae adran 11 yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC gyhoeddi strategaeth sy'n nodi sut y mae'n bwriadu arfer ei swyddogaethau.

62. Mae is-adrannau (1) a (2) yn rhoi dyletswydd ar SLlAC i lunio a chyhoeddi strategaeth sy'n nodi sut y mae'n bwriadu arfer ei swyddogaethau. Mae is-adran (3) yn rhoi dyletswydd ar SLlAC i arfer ei swyddogaethau yn unol â'r strategaeth honno.

63. Mae is-adran (4) yn cyflwyno Atodlen 2 i'r Ddeddf, sy'n darparu manylion pellach ynghylch yr hyn y mae rhaid i'r strategaeth ei gynnwys a'i gofynion gweithdrefnol.

*Swyddogaethau monitro, adrodd a chynghori*

**Adran 12 – Monitro ac adrodd**

64. Mae adran 12 yn darparu ar gyfer swyddogaeth monitro ac adrodd SLlAC. Bwriedir i'r darpariaethau hyn ffurfio rhan allweddol o asesiad SLlAC o ba un a yw cyfraith amgylcheddol yn effeithiol ai peidio. Bydd y darpariaethau hyn hefyd yn galluogi SLlAC i gasglu gwybodaeth ychwanegol ynghylch a yw awdurdodau cyhoeddus yn cydymffurfio â chyfraith amgylcheddol, heb ddibynnu'n gyfan gwbl ar sylwadau uniongyrchol a geir gan y cyhoedd.

65. Mae is-adran (1) yn nodi'r materion y mae rhaid i SLlAC eu monitro mewn perthynas â chyfraith amgylcheddol.

66. Mae is-adran (2) yn darparu y caiff SLlAC adrodd ar y materion a nodir yn is-adran (1) neu unrhyw fater arall sy'n ymwneud â gwneud cyfraith amgylcheddol neu effeithiolrwydd cyfraith amgylcheddol. Mae'r adran hon yn caniatáu i SLlAC adrodd ar unrhyw fater y mae'n ofynnol iddi ei fonitro o dan is-adran (1), neu unrhyw fater arall sy'n ymwneud â gwneud cyfraith amgylcheddol neu ei heffeithiolrwydd, ac nid oes unrhyw beth i atal rhag cyfuno'r materion mewn un adroddiad.

67. Mae is-adran (3) yn nodi bod rhaid i unrhyw adroddiadau a wneir o dan is-adran (2) gael eu cyhoeddi a'u gosod gerbron Senedd Cymru. Mae hyn er mwyn darparu tryloywder ac eglurder i randdeiliaid, a'r cyhoedd, yn ogystal ag atebolrwydd mewn cysylltiad â'r ffordd y mae SLlAC yn cyflawni ei swyddogaethau.

**Adran 13 – Cynghori Gweinidogion Cymru**

68. Mae adran 13 yn nodi'r amgylchiadau pan gaiff SLlAC roi cyngor i Weinidogion Cymru a'r hyn y caiff y cyngor hwn ymwneud ag ef. Caiff SLlAC ddarparu'r cyngor ar ei chymhelliad ei hun neu ar gais gan Weinidogion Cymru, ac os yw Gweinidogion Cymru yn gwneud cais o'r fath, mater i SLlAC fydd penderfynu a wnaiff ddarparu'r cyngor y gwneir cais amdano.

69. Mae is-adran (1)(a) i (c) yn darparu'r materion y caiff SLlAC roi cyngor i Weinidogion Cymru yn eu cylch.

70. Mae is-adran (2) yn nodi y caiff SLlAC roi cyngor i Weinidogion Cymru ar ei chymhelliad ei hun neu ar gais gan Weinidogion Cymru. Yr effaith yw nad oes angen i SLlAC aros i Weinidogion Cymru ofyn am gyngor ganddi cyn rhoi unrhyw gyngor.

71. Mae is-adran (3)(a) a (b) yn darparu pan fo Gweinidogion Cymru wedi gofyn am gyngor SLlAC a bo SLlAC yn penderfynu peidio â rhoi'r cyngor y gofynnwyd amdano, rhaid i SLlAC ddarparu datganiad o'i rhesymeg o ran pam nad yw wedi darparu'r cyngor y gofynnwyd amdano.

72. Mae is-adran (4) yn darparu bod rhaid i SLlAC gyhoeddi unrhyw gyngor a ddarperir o dan yr adran hon gan ei roi ar gael i unrhyw un a allai fod â diddordeb yn y cyngor a ddarperir gan SLlAC.

73. Mae is-adran (5) yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i roi sylw i unrhyw gyngor a roddir gan SLlAC o dan adran 5.

74. Mae is-adran (6) yn diffinio "Cymru" at ddibenion is-adran (1) er mwyn nodi rhychwant cwmpas SLlAC wrth ddarparu cyngor i Weinidogion Cymru. Yr effaith yw y gall cyngor SLlAC ymwneud â physgota, pysgodfeydd neu iechyd pysgod yn yr ardal o barth Cymru sydd y tu hwnt i derfyn atfor y môr tiriogaethol (sydd y tu hwnt i ystyr "Cymru" a roddir gan Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019).

**Adran 14 – Cyngor, canllawiau a chymorth ar gyfraith amgylcheddol**

75. Mae adran 14 yn nodi'r amgylchiadau pan gaiff SLlAC ddyroddi canllawiau, a phan gaiff roi cyngor neu gymorth arall ar unrhyw fater sy'n ymwneud â chyfraith amgylcheddol. Mae'r adran yn caniatáu i SLlAC ddarparu ei harbenigedd ar faterion y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

76. Mae is-adran (1) yn gwneud darpariaeth i SLlAC ddyroddi canllawiau (pa un ai'n gyffredinol neu'n benodol), neu gyngor neu gymorth arall i unrhyw berson, ar unrhyw fater cyfraith amgylcheddol. Bydd gan SLlAC ddisgresiwn i ystyried a ddarperir cyngor neu sut y darperir cyngor.

77. Mae is-adran (2) yn darparu, pan fo cyngor SLlAC o dan yr adran hon yn cynnwys argymhellion sy'n ymwneud â gweithredu neu gymhwyso cyfraith amgylcheddol gan awdurdod cyhoeddus, y caiff SLlAC ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod ymateb o fewn cyfnod penodedig. Bwriad y gofyniad am ymateb gan yr awdurdod cyhoeddus yw ei gwneud yn ofynnol iddo ystyried cyngor SLlAC. Mae hyn yn caniatáu i SLlAC sicrhau bod ei chyngor wedi cael ei ystyried, ac, os nad yw SLlAC wedi ei bodloni bod hyn yn wir, caiff ddewis parhau i fonitro'r sefyllfa yn unol â'i strategaeth. Gallai'r ddarpariaeth hon hefyd ganiatáu i SLlAC wneud argymhellion i awdurdodau cyhoeddus pan nad oes diffyg cydymffurfio clir, ond bod SLlAC yn dal i fod yn bryderus ynghylch agweddau ar y modd y mae'r awdurdodau yn gweithredu neu'n cymhwyso cyfraith amgylcheddol a'r posibilrwydd o ddiffyg cydymffurfio yn y dyfodol.

78. Mae is-adran (3) yn rhoi dyletswydd ar SLlAC i gyhoeddi unrhyw ganllawiau a ddyroddir o dan yr adran hon.

*Hysbysiadau gwybodaeth*

**Adran 15 – Hysbysiadau gwybodaeth**

79. Mae adran 15 yn darparu y caiff SLlAC gyflwyno hysbysiad gwybodaeth i awdurdod cyhoeddus a'r amgylchiadau y caiff gyflwyno hysbysiad gwybodaeth ynddynt. Mae cyflwyno hysbysiad gwybodaeth yn sicrhau y gall SLlAC gasglu gwybodaeth sy'n rhesymol ofynnol ganddi oddi wrth awdurdodau cyhoeddus at ddiben arfer ei swyddogaethau a rhaid i'r awdurdod cyhoeddus gydymffurfio.

80. Mae is-adran (1) yn darparu y caiff SLlAC gyflwyno hysbysiad gwybodaeth i awdurdod cyhoeddus.

81. Mae is-adran (2) yn nodi beth yw hysbysiad gwybodaeth ac yn darparu na chaiff SLlAC ond gofyn am wybodaeth sy'n berthnasol i arfer ei swyddogaethau.

82. Mae is-adran (3) yn nodi beth y mae rhaid ei bennu mewn hysbysiad gwybodaeth. Mae'n nodi bod rhaid i hysbysiad gwybodaeth bennu'r wybodaeth y mae rhaid ei rhoi, at ba ddiben y mae'r wybodaeth hon yn ofynnol, sut y mae'r wybodaeth hon i'w rhoi ac o fewn pa gyfnod y mae rhaid ei rhoi.

83. Mae is-adran (4) yn darparu mai'r cyfnod lleiaf y bydd yn ofynnol i'r awdurdod cyhoeddus gydymffurfio â'r hysbysiad gwybodaeth o'i fewn yw 2 fis sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad gwybodaeth.

84. Mae is-adran (5) yn galluogi SLlAC i dynnu hysbysiad gwybodaeth a gyflwynwyd i awdurdod cyhoeddus yn ôl neu ei amrywio, ond rhaid i SLlAC roi hysbysiad i'r awdurdod cyhoeddus ei bod yn gwneud hynny.

85. Mae is-adran (6) yn caniatáu i awdurdod cyhoeddus gyflwyno sylwadau i SLlAC ynghylch hysbysiad gwybodaeth cyn diwedd y cyfnod y mae'n ofynnol rhoi'r wybodaeth i SLlAC o'i fewn.

86. Mae is-adran (7) yn nodi, pan gyflwynir sylw o'r fath, nad yw'r amser y mae SLlAC yn ei gymryd i'w ystyried yn cyfrif fel rhan o'r cyfnod y mae'n ofynnol rhoi'r wybodaeth o'i fewn. Er enghraifft, os yw'r hysbysiad gwybodaeth yn ei gwneud yn ofynnol darparu gwybodaeth i SLlAC o fewn 2 fis i gyflwyno'r hysbysiad, caiff yr awdurdod cyhoeddus gyflwyno sylw 14 o ddiwrnodau ar ôl i'r hysbysiad gael ei gyflwyno iddo. Os yw SLlAC yn gorffen ystyried y sylw 7 niwrnod o'r dyddiad y daeth y sylw i law ac yn cadarnhau'r hysbysiad, byddai angen i'r wybodaeth gael ei darparu o fewn 2 fis a 7 niwrnod i gyflwyno'r hysbysiad (h.y. y 2 fis gwreiddiol, a'r 7 niwrnod a gymerwyd gan SLlAC i ystyried y sylw ac ymateb iddo).

*Sylwadau*

**Adran 16 - Sylwadau**

87. Mae is-adran 16(1) yn darparu y caiff person gyflwyno sylwadau i SLlAC ynghylch unrhyw faterion sy'n ymwneud ag:
    a. cydymffurfedd awdurdodau cyhoeddus â chyfraith amgylcheddol,
    b. sut y mae cyfraith amgylcheddol yn cael ei gweithredu a'i chymhwyso, ac
    c. effeithiolrwydd cyfraith amgylcheddol.

88. Mae'r cyfeiriad at "person" yn eithrio awdurdodau a gedwir yn ôl, pan fyddai'n golygu newid i'w swyddogaethau a fyddai y tu hwnt i bwerau'r Senedd i'w wneud.

89. Mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC lunio a chyhoeddi dogfen sy'n nodi'r weithdrefn y caniateir cyflwyno sylwadau i SLlAC drwyddi.

90. Mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i'r ddogfen hon hefyd nodi sut y bydd SLlAC yn hysbysu personau am ei hymateb i unrhyw sylwadau o'r fath, yn ogystal ag unrhyw gamau gweithredu y mae SLlAC yn eu cymryd.

*Ymchwiliadau*

**Adran 17 - Ymchwiliadau**

91. Mae adran 17 yn nodi'r materion y mae gan SLlAC y pŵer i ymchwilio iddynt. Nid ydynt yn gyfyngedig i bŵer i ymchwilio i a yw awdurdod cyhoeddus yn methu neu wedi methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol.

92. Mae is-adran (1) yn gwneud darpariaeth i SLlAC ymchwilio i fethiannau posibl gan awdurdod cyhoeddus i gydymffurfio â chyfraith amgylcheddol yn ogystal â gweithrediad, cymhwysiad ac effeithiolrwydd cyfraith amgylcheddol.

93. Mae is-adran (1)(a) yn rhoi'r pŵer i SLlAC i ymchwilio i a yw awdurdod cyhoeddus yn methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol neu a yw wedi methu â gwneud hynny ar unrhyw adeg. Gall SLlAC ddechrau cynnal ymchwiliad naill ai ar ei chymhelliad ei hun neu mewn ymateb i sylwadau a wneir gan unrhyw berson. Mae'r is-adran hon yn caniatáu i SLlAC ystyried methiannau i gydymffurfio a ddechreuodd ar unrhyw adeg, gan gynnwys cyn sefydlu SLlAC.

94. Mae is-adran (1)(b) yn rhoi'r pŵer i SLlAC i ymchwilio i sut y mae cyfraith amgylcheddol yn cael ei gweithredu a'i chymhwyso, ac mae is-adran (1)(c) yn galluogi ymchwilio i effeithiolrwydd cyfraith amgylcheddol. Bwriad y ddau yw cefnogi swyddogaethau eraill SLlAC. Rhagwelir y bydd y pwerau hyn yn cael eu defnyddio ar gyfer ymchwilio i feysydd pryder sy'n gysylltiedig â materion systemig mewn cyfraith amgylcheddol, ond na fyddant yn gyfyngedig i ymchwiliadau o'r fath. Mewn achosion o'r fath, caiff SLlAC benderfynu na ellir datrys y materion yn llawn drwy gamau cydymffurfedd yn unig.

95. Mae is-adran (2) yn caniatáu i SLlAC gynnal ymchwiliad ar gymhelliad SLlAC ei hun neu mewn ymateb i unrhyw sylwadau a gyflwynir iddi gan unrhyw berson, gan roi cyfle i SLlAC i reoli ei llwyth gwaith a'i blaenoriaethu ei hun.

*Hysbysiadau cydymffurfio*

**Adran 18 - Hysbysiadau cydymffurfio**

96. Mae adran 18 yn galluogi SLlAC i gyflwyno hysbysiad cydymffurfio i awdurdod cyhoeddus ac yn gwneud darpariaeth ynghylch amseroedd a chynnwys yr hysbysiad. Mae hysbysiadau cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus gymryd un neu ragor o gamau gweithredu er mwyn ymdrin â'u methiannau, er enghraifft, i gydymffurfio â chyfraith amgylcheddol.

97. Mae is-adran (1) yn caniatáu i SLlAC gyflwyno hysbysiad cydymffurfio i awdurdod cyhoeddus yn yr amgylchiadau a bennir ym mharagraffau (a) a (b).

98. Mae is-adran (1)(a) yn caniatáu cyflwyno hysbysiad cydymffurfio mewn amgylchiadau pan fo SLlAC yn ystyried bod awdurdod cyhoeddus ar hyn o bryd yn methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol cyn belled â bod y methiant a nodir yn yr hysbysiad cydymffurfio yn parhau.

99. Mae is-adran (1)(b) yn gymwys mewn amgylchiadau pan fo hysbysiad gwybodaeth wedi ei gyflwyno ond nad yw'r awdurdod cyhoeddus wedi cydymffurfio ag ef (h.y. nid yw'r wybodaeth wedi ei darparu). Mae hyn yn galluogi SLlAC i gyflwyno hysbysiad cydymffurfio sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r wybodaeth gael ei darparu i SLlAC.

100. Mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC bennu pethau penodol wrth gyflwyno hysbysiad cydymffurfio o dan is-adran (1)(a) (methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol). Mae is-adran (2)(c) yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio bennu un neu ragor o gamau gweithredu y mae'n ofynnol i'r awdurdod cyhoeddus eu cymryd. Mae hyn yn golygu y gallai hysbysiad, er enghraifft, wneud cam gweithredu tymor byr yn ofynnol, megis darparu cynllun ysgrifenedig i fynd i'r afael â'r methiant mewn cyfraith amgylcheddol. Ni fyddai hyn yn mynd i'r afael â'r methiant a nodwyd ynddo'i hun, ond gellir ystyried ei fod yn angenrheidiol fel rhan o set o gamau gweithredu (tymor byr a hirdymor) sy'n gweithio tuag at ddatrys y methiant. Byddai hyn yn arbennig o berthnasol mewn achosion pan na ellir datrys y methiant yn gyflym, megis pe bai angen newidiadau strwythurol i arferion mewnol a chanllawiau.

101. Mae is-adran (3) yn darparu bod rhaid i'r cyfnod a bennir ar gyfer pob cam gweithredu yn yr hysbysiad cydymffurfio fod o leiaf 30 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad. Mae'r is-adran hon hefyd yn cyfeirio at adran 19(2) lle y darperir cyfnod penodedig amgen ar gyfer hysbysiadau cydymffurfio brys. Nid yw'r isafswm cyfnod, o 30 o ddiwrnodau o leiaf, y mae rhaid cymryd pob cam gweithredu o'i fewn yn gymwys i hysbysiadau cydymffurfio brys.

102. Mae is-adran (4) yn ei gwneud yn ofynnol i hysbysiad cydymffurfio o dan is-adran (1)(b) bennu pethau penodol.

103. Mae is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw hysbysiad cydymffurfio a gyflwynir, pa un ai o dan is-adran (1)(a) neu (1)(b), hefyd gynnwys gwybodaeth am yr hawl i ofyn am adolygiad o hysbysiad cydymffurfio ac i nodi canlyniadau methu â chymryd y cam gweithredu a bennir yn yr hysbysiad.

104. Mae is-adran (6) yn galluogi SLlAC, drwy roi hysbysiad, i dynnu hysbysiad cydymffurfio a gyflwynwyd i awdurdod cyhoeddus yn ôl neu ei amrywio.

105. Mae is-adran (7) yn darparu na chaiff hysbysiad cydymffurfio a gyflwynir o dan is-adran (1)(a) ei gwneud yn ofynnol cymryd unrhyw gam gweithredu mewn cysylltiad â phenderfyniad gweinyddol a wnaed gan awdurdod cyhoeddus mewn perthynas â pherson penodol neu achos penodol (er enghraifft, penderfyniad ar gais am ganiatâd cynllunio, cyllid neu drwydded, neu benderfyniad ar orfodi rheoleiddiol mewn achos penodol). Mae hyn yn golygu na allai SLlAC, er enghraifft, ei gwneud yn ofynnol newid penderfyniadau a wneir gan gyrff rheoleiddio, megis penderfyniadau cynllunio neu drwyddedu. Fodd bynnag, caiff SLlAC ystyried y penderfyniadau hynny os ydynt yn tynnu sylw at faterion ehangach a fyddai'n dod o fewn rôl oruchwylio strategol SLlAC. Gall penderfyniadau o'r fath ddangos methiant awdurdod cyhoeddus i gydymffurfio â chyfraith amgylcheddol neu ei chymhwyso'n effeithiol. Er enghraifft, pe bai awdurdod cynllunio yn penderfynu cais cynllunio yn unol â chanllawiau cynllunio sy'n methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol, gallai SLlAC ddewis dyroddi hysbysiad cydymffurfio mewn perthynas â'r awdurdod cyhoeddus a ddyroddodd y canllawiau cynllunio (ond nid mewn perthynas â'r awdurdod cynllunio ei hun).

**Adran 19 - Hysbysiadau cydymffurfio brys**

106. Mae adran 19 yn galluogi SLlAC i weithredu'n gyflymach i ddatrys pryderon cydymffurfio drwy wneud darpariaeth ar gyfer hysbysiadau cydymffurfio brys pan fo SLlAC o'r farn bod risg bod niwed difrifol ar fin digwydd i'r amgylchedd neu i iechyd pobl.

107. Mae is-adran (1) yn nodi bod y darpariaethau yn is-adran (2) yn gymwys pan fo SLlAC yn ystyried bod angen i bob cam gweithredu a bennir mewn hysbysiad cydymffurfio a gyflwynir o dan adran 18 gael ei gymryd ar frys gan awdurdod cyhoeddus er mwyn atal neu liniaru risg bod niwed difrifol ar fin digwydd i'r amgylchedd neu i iechyd pobl.

108. Mae is-adran (2) yn gwahaniaethu rhwng 'hysbysiadau cydymffurfio' a 'hysbysiadau cydymffurfio brys' drwy ddarparu y caiff hysbysiadau cydymffurfio brys bennu camau gweithredu sydd i'w cymryd o fewn cyfnod o lai na 30 o ddiwrnodau, ond o leiaf 7 niwrnod, gan ddechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad. Ar gyfer hysbysiadau cydymffurfio nad ydynt yn hysbysiadau cydymffurfio brys, rhaid i'r cyfnod a bennir ar gyfer pob cam gweithredu fod o leiaf 30 o ddiwrnodau gan ddechrau â'r diwrnod y cyflwynwyd yr hysbysiad.

109. Mae is-adran (3) yn darparu bod rhaid i SLlAC nodi, mewn hysbysiad cydymffurfio a gyflwynir o dan is-adran (2), mai hysbysiad cydymffurfio brys yw'r hysbysiad. Mae hyn yn ei gwneud yn glir i'r awdurdod cyhoeddus fod y gweithdrefnau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â hysbysiadau cydymffurfio brys yn gymwys.

**Adran 20 – Adolygiad SLlAC o hysbysiadau cydymffurfio**

110. Mae adran 20 yn gwneud darpariaeth i SLlAC adolygu hysbysiad cydymffurfio ar ôl iddo gael ei gyflwyno. Mae'r adolygiad hwn yn galluogi awdurdod cyhoeddus i herio cynnwys hysbysiad cydymffurfio a gyflwynwyd iddo.

111. Mae is-adran (1) yn rhoi dyletswydd ar SLlAC i adolygu hysbysiad cydymffurfio os yw'r awdurdod cyhoeddus y cyflwynwyd yr hysbysiad iddo yn gwneud cais iddi i wneud hynny.

112. Mae is-adran (2) yn darparu bod rhaid i unrhyw gais gan awdurdod cyhoeddus am adolygu hysbysiad cydymffurfio gael ei wneud drwy roi hysbysiad i SLlAC.

113. Mae is-adrannau (3) a (4) yn nodi'r amseroedd penodedig ar gyfer gwneud ceisiadau am adolygiadau o hysbysiadau cydymffurfio (30 o ddiwrnodau) a hysbysiadau cydymffurfio brys (7 niwrnod).

114. Mae is-adran (5) yn darparu bod rhaid i adolygiad gael ei gynnal gan bwyllgor adolygu SLlAC cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl i hysbysiad gael ei roi i SLlAC o dan is-adran (2). Mae darpariaeth bellach ynglŷn â chyfansoddiad y pwyllgor adolygu wedi ei nodi ym mharagraff 10 o Atodlen 1. Mae hyn yn darparu bod rhaid cael o leiaf 1 aelod o'r pwyllgor nad yw'n aelod o SLlAC, nac yn aelod o'i staff, ac na chaiff y penderfynwr/penderfynwyr cychwynnol a oedd yn ymwneud â dyroddi'r hysbysiad cydymffurfio gymryd rhan yn ei adolygiad.

115. Mae is-adran (6) yn darparu, pan wneir cais am adolygiad o hysbysiad cydymffurfio yn sgil methiant i gydymffurfio â gofyniad cynnwys hysbysiad cydymffurfio o dan adran 18(2), (4) neu (5) neu unrhyw ddiffyg neu wall arall mewn hysbysiad cydymffurfio neu mewn cysylltiad â hysbysiad cydymffurfio, fod rhaid i'r pwyllgor adolygu anwybyddu'r methiant, diffyg neu wall hwnnw os yw'r pwyllgor yn ystyried nad yw'n un sylweddol. Gallai hyn gynnwys gwall teipograffyddol ond nid yw'n gyfyngedig i hynny.

116. Mae is-adran (7) yn darparu y caiff y pwyllgor adolygu, yn dilyn adolygiad o dan yr adran hon, gadarnhau'r hysbysiad cydymffurfio, tynnu'r hysbysiad cydymffurfio yn ôl neu amrywio'r hysbysiad cydymffurfio.

117. Mae is-adran (8) yn nodi dyletswydd y pwyllgor adolygu i hysbysu'r awdurdod cyhoeddus o dan sylw am ganlyniad yr adolygiad.

118. Mae is-adran (9) yn darparu bod canfyddiadau'r pwyllgor adolygu yn derfynol ac na ellir gwneud unrhyw geisiadau pellach am adolygiad i SLlAC mewn perthynas â'r un hysbysiad cydymffurfio.

119. Mae is-adran (10) yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod cyhoeddus sy'n gofyn am yr adolygiad ddarparu i'r pwyllgor adolygu unrhyw wybodaeth bellach sy'n rhesymol ofynnol gan y pwyllgor. Ni fwriedir i hysbysiad gwybodaeth o dan adran 15 fod yn ofynnol at ddiben casglu gwybodaeth sy'n gysylltiedig ag adolygiad.

120. Mae is-adrannau (11) a (12) yn nodi, pan fydd cais am adolygiad wedi ei wneud, y caiff yr amser a bennir yn yr hysbysiad cydymffurfio fel y cyfnod y mae rhaid cymryd cam gweithredu o'i fewn ei oedi nes i'r pwyllgor benderfynu cadarnhau'r hysbysiad, tynnu'r hysbysiad yn ôl neu amrywio'r hysbysiad. Er enghraifft, caiff hysbysiad cydymffurfio a gyflwynir i awdurdod cyhoeddus ei gwneud yn ofynnol cymryd cam gweithredu o fewn 35 o ddiwrnodau i gyflwyno'r hysbysiad. Yna caiff yr awdurdod cyhoeddus ofyn am adolygiad o'r hysbysiad cydymffurfio ar ddiwrnod 25 ar ôl cyflwyno'r hysbysiad. Os yw'r pwyllgor adolygu yn cwblhau ei adolygiad o'r hysbysiad cydymffurfio 15 diwrnod o'r dyddiad y gofynnwyd am yr adolygiad ac yn cadarnhau'r hysbysiad, bydd angen i'r cam gweithredu hwnnw gael ei gymryd erbyn diwrnod 50 ar ôl i'r hysbysiad gael ei gyflwyno (35 o ddiwrnodau a'r 15 diwrnod i adolygu).

121. Mae is-adran (13) yn nodi bod 'stopio'r cloc' yn dechrau â'r diwrnod y mae'r awdurdod cyhoeddus yn gwneud cais am yr adolygiad ac yn dod i ben â'r diwrnod y mae'r pwyllgor adolygu yn rhoi ei benderfyniad.

## Adran 21 – Adolygiad yr Uchel Lys ar ôl methiant i gymryd cam gweithredu penodedig

122. Mae adran 21 yn darparu ar gyfer yr amgylchiadau pan gaiff SLlAC wneud cais i'r Uchel Lys am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol cymryd y camau gweithredu a bennir mewn hysbysiad cydymffurfio, neu'r camau gweithredu hynny fel y'u hamrywir gan yr Uchel Lys. Rhaid bod hysbysiad cydymffurfio wedi ei gyflwyno i awdurdod cyhoeddus a'i fod wedi methu â chymryd y camau gweithredu a bennwyd yn yr hysbysiad cydymffurfio hwnnw cyn i SLlAC wneud cais i'r Uchel Lys.

123. Mae is-adran (1) yn nodi bod yr adran hon yn gymwys pan fo SLlAC yn ystyried bod awdurdod cyhoeddus wedi methu â chymryd cam gweithredu a bennir mewn hysbysiad cydymffurfio, yn y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad hwnnw.

124. Mae is-adran (2)(a) a (b) yn galluogi SLlAC i wneud cais i Uchel Lys Cymru a Lloegr am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod cyhoeddus naill ai (a) cymryd y cam gweithredu a bennir yn yr hysbysiad cydymffurfio, neu (b) cymryd y cam gweithredu hwnnw fel y'i hamrywir gan y Llys fel y mae'n ystyried ei fod yn briodol.

125. Mae is-adran (3) yn nodi na chaniateir gwneud cais mewn perthynas â cham gweithredu a bennir mewn hysbysiad nad yw'n hysbysiad cydymffurfio brys cyn y diweddaraf o naill ai (a) diwedd y cyfnod y mae'n ofynnol i'r awdurdod cyhoeddus gymryd y cam gweithredu o'i fewn, a (b) unrhyw derfyn amser sy'n gymwys i gychwyn adolygiad barnwrol er mwyn cwestiynu'r ymddygiad honedig y cyflwynwyd yr hysbysiad cydymffurfio mewn cysylltiad ag ef.

126. Mae is-adran (4) yn darparu, pan fo hysbysiad cydymffurfio brys wedi ei gyflwyno, na chaniateir gwneud y cais i'r Uchel Lys cyn diwedd y cyfnod y mae'n ofynnol i'r awdurdod cyhoeddus gymryd y cam gweithredu a bennir yn yr hysbysiad cydymffurfio brys o'i fewn. Mae hyn yn galluogi'r cais i'r Uchel Lys i ddigwydd yn gyflymach nag o dan hysbysiad cydymffurfio nad yw'n hysbysiad cydymffurfio brys.

127. Mae is-adran (5) yn darparu bod rhaid i orchymyn a roddir ar gais o dan is-adran (2) bennu'r cyfnod y mae'n ofynnol cymryd y cam gweithredu o'i fewn.

128. Mae is-adran (6) yn darparu os yw'r Llys, wrth benderfynu cais o dan is-adran (2), yn ystyried bod hysbysiad cydymffurfio neu ran o hysbysiad cydymffurfio yn afresymol neu na ddylai, am unrhyw reswm arall, fod wedi ei gyflwyno, fod rhaid i'r Llys ei gwneud yn ofynnol i SLlAC dynnu'r hysbysiad neu (yn ôl y digwydd) ran o'r hysbysiad yn ôl.

*Adroddiadau gwella a chynlluniau gwella*

**Adran 22 - Adroddiadau gwella**

129. Mae adran 22 yn rhoi'r pŵer i SLlAC i gyhoeddi adroddiad gwella. Mae hyn yn darparu ar gyfer cyfrwng ar wahân, adroddiad gwella, i edrych ar yr amgylchiadau ehangach sy'n llywio diffyg cydymffurfio â chyfraith amgylcheddol a darparu argymhellion ar sut y gellir gwella'r amgylchiadau hyn. Er bod y seiliau dros gyhoeddi hysbysiad cydymffurfio yn debyg i'r rhai dros gyhoeddi adroddiad gwella, maent o natur wahanol. Bydd hysbysiad cydymffurfio yn gorfodi cydymffurfedd drwy gamau gweithredu penodol y mae rhaid iddynt gael eu cymryd gan un awdurdod cyhoeddus. Fodd bynnag, mae gan adroddiad gwella gwmpas i fynd i'r afael â diffyg strwythurol yn y system.

130. Mae is-adran (1) yn darparu y caiff SLlAC gyhoeddi adroddiad gwella os yw'n ystyried bod awdurdod cyhoeddus yn methu neu wedi methu ar unrhyw adeg â naill ai (a) cydymffurfio â chyfraith amgylcheddol neu (b) gweithredu neu gymhwyso cyfraith amgylcheddol yn effeithiol. Fel gyda'r darpariaethau ar gyfer hysbysiadau cydymffurfio, gall y methiant i gydymffurfio fod wedi dechrau unrhyw bryd.

131. Mae is-adran (2) yn darparu y caiff SLlAC hefyd gyhoeddi adroddiad gwella os yw'n ystyried bod Gweinidogion Cymru, neu awdurdod cyhoeddus arall, wedi methu â gwneud cyfraith amgylcheddol effeithiol.

132. Mae is-adran (3) yn caniatáu i un adroddiad gwella gael ei gyhoeddi mewn perthynas â methiant gan ddau neu ragor o awdurdodau cyhoeddus. Dim ond os yw SLlAC yn fodlon bod yr holl awdurdodau o dan sylw wedi arfer eu swyddogaethau mewn ffordd sy'n arwain at yr un methiant honedig, neu fethiant honedig tebyg, a all awgrymu methiant mwy systemig y gall hyn ddigwydd.

133. Mae is-adran (4) yn nodi'r camau gweithredu y mae'n ofynnol i SLlAC eu cymryd yn sgil cyhoeddi adroddiad gwella. Rhaid i SLlAC anfon copi i'r awdurdod cyhoeddus y cyhoeddir yr adroddiad mewn perthynas â'i fethiant honedig ac os nad Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod cyhoeddus hwnnw, rhaid hefyd anfon copi at Weinidogion Cymru. Rhaid hefyd osod yr adroddiad gwella a gyhoeddwyd gerbron Senedd Cymru.

**Adran 23 – Adroddiadau gwella: cynnwys**

134. Mae adran 23 yn ymwneud â chynnwys adroddiad gwella.

135. Mae is-adran (1) yn nodi'r hyn y mae rhaid ei gynnwys mewn unrhyw adroddiad gwella a gyhoeddir gan SLlAC. Mae hyn yn cynnwys argymell camau gweithredu i Weinidogion Cymru eu cymryd.

136. Mae is-adran (2) yn gwneud darpariaeth na chaiff y camau gweithredu a argymhellir i Weinidogion Cymru mewn adroddiad gwella ei gwneud yn ofynnol iddynt ddirymu neu amrywio penderfyniadau gweinyddol unigol a wnaed gan awdurdod cyhoeddus mewn perthynas â pherson neu achos penodol. Er enghraifft, penderfyniad ar gais am ganiatâd cynllunio, cyllid neu drwydded, neu benderfyniad ar orfodi rheoleiddiol mewn achos penodol. Bydd SLlAC yn gallu awgrymu gwelliannau i'r fframwaith deddfwriaethol cyffredinol heb newid canlyniadau'r achos penodol sy'n gyfrifoldeb awdurdodau eraill (megis rheoleiddwyr), ac y caniateir eu herio drwy lwybrau eraill.

**Adran 24 - Cynlluniau gwella**

137. Mae adran 24 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi cynllun gwella yn sgil cyhoeddi adroddiad gwella. Mae'r cynllun gwella yn darparu mecanwaith i SLlAC gael ymateb i'r argymhellion unigol yn ei hadroddiadau gwella, gan gynnwys pennu amserlenni i gyflawni pob argymhelliad.

138. Mae is-adran (1) yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymateb i unrhyw adroddiad gwella a gyhoeddir gan SLlAC drwy gyhoeddi cynllun gwella.

139. Mae is-adran (2) yn nodi'r cynnwys a'r wybodaeth y mae rhaid ei rhoi mewn cynllun gwella.

140. Mae is-adran (2)(a) yn dweud bod rhaid i gynllun gwella nodi'r hyn y mae Gweinidogion Cymru yn cynnig ei wneud mewn ymateb i'r argymhellion yn yr adroddiad gwella a'r amserlenni arfaethedig ar gyfer gweithredu pob argymhelliad.

141. Mae is-adran (2)(b) yn darparu, os nad yw Gweinidogion Cymru yn bwriadu gweithredu'r argymhellion (yn llawn neu'n rhannol), fod rhaid iddynt hefyd nodi eu rhesymau dros hyn yn y cynllun gwella.

142. Mae is-adran (3) yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyhoeddi cynllun gwella yn unol ag amserlen benodedig. Yr amserlen hon yw (a) o fewn 6 mis i gael yr adroddiad gwella neu (b) mewn amgylchiadau pan fydd yn angenrheidiol ymgynghori ag unrhyw berson(au) ynghylch y cynllun, estynnir yr amserlen fel ei bod cyn pen 9 mis sy'n dechrau â'r diwrnod yr anfonwyd yr adroddiad gwella atynt. Mae hyn yn caniatáu ar gyfer cyfnod ymgynghori.

143. Mae is-adran (4) yn darparu bod rhaid i Weinidogion Cymru osod copi o unrhyw gynlluniau gwella a gyhoeddir gerbron Senedd Cymru.

*Dyletswyddau cydweithredu*

**Adran 25 – Dyletswyddau cydweithredu**

144. Mae adran 25 yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i gydweithredu â SLlAC. Bwriad hyn yw hwyluso mecanweithiau anffurfiol i ddatrys pryderon heb fod angen cymryd camau gorfodi mwy sylweddol.

145. Mae is-adran (1) yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i roi unrhyw gymorth rhesymol y mae SLlAC yn gwneud cais amdano (gan gynnwys darparu gwybodaeth) iddi, mewn cysylltiad ag arfer swyddogaethau SLlAC. Mae'r ddarpariaeth hon yn galluogi SLlAC i ddefnyddio mecanweithiau anffurfiol i gael gwybodaeth heb fod angen dilyn y broses hysbysiad gwybodaeth fwy sylweddol a amlinellir yn adran 15. Bydd y ddyletswydd i gydweithredu yn sicrhau bod awdurdodau cyhoeddus hefyd yn cymryd cyfleoedd i alluogi cydweithio effeithiol â SLlAC ac yn ceisio atal gorfod cymryd camau gorfodi ffurfiol.

146. Mae is-adran (2) yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i wneud ymdrech resymol i (a) datrys yn gyflym unrhyw fater y mae SLlAC yn ei godi ynghylch methiant yr awdurdod i gydymffurfio â chyfraith amgylcheddol, i weithredu neu gymhwyso cyfraith amgylcheddol yn effeithiol, neu i gymhwyso neu wneud cyfraith amgylcheddol effeithiol, a (b) dod i gytundeb â SLlAC ynghylch unrhyw gam gweithredu adferol y dylai'r awdurdod ei gymryd at ddibenion diogelu'r amgylchedd heb fod angen cymryd camau gorfodi ffurfiol.

*Datgelu gwybodaeth a chyfrinachedd*

**Adran 26 – Datgelu gwybodaeth i SLlAC**

147. Mae is-adran (1) yn darparu nad yw rhannu gwybodaeth â SLlAC gan awdurdod cyhoeddus, o dan yr amgylchiadau a bennir yn is-adran (3), yn torri unrhyw rwymedigaeth cyfrinachedd sy'n ddyledus gan yr awdurdod cyhoeddus, nac unrhyw gyfyngiad arall ar ddatgelu gwybodaeth a all fodoli.

148. Fodd bynnag, mae is-adran (2) wedyn yn cyfeirio at adran 183A o Ddeddf Diogelu Data 2018, sy'n darparu yn absenoldeb darpariaeth ddatganedig i'r gwrthwyneb, fod pob darpariaeth ynghylch prosesu data personol (gan gynnwys y rheini yn y Ddeddf hon) yn ddarostyngedig i ofynion cyffredinol y brif ddeddfwriaeth diogelu data sy'n ymwneud â phrosesu data personol.

149. Mae is-adran (3) yn nodi'r amgylchiadau penodedig y mae is-adran (1) yn gymwys iddynt. Yr amgylchiadau hyn yw:

a. pan ofynnir am wybodaeth mewn perthynas â hysbysiadau gwybodaeth (adran 15(1))
b. pan fo gwybodaeth yn rhesymol ofynnol at ddibenion adolygu hysbysiad cydymffurfio (adran 20(10))
c. pan fo gwybodaeth yn ofynnol mewn cysylltiad â dyletswydd gyffredinol awdurdod cyhoeddus i gydweithredu â SLlAC (adran 25(1))

150. Mae is-adran (4) yn gwneud darpariaeth ynghylch amgylchiadau pan nad yw'n ofynnol i awdurdod cyhoeddus ddarparu gwybodaeth i SLlAC.

151. Mae is-adran (4)(a) yn darparu nad yw'n ofynnol i awdurdod cyhoeddus ddarparu gwybodaeth y gallai wrthod ei darparu mewn achos sifil neu am ei bod wedi ei diogelu gan fraint gyfreithiol.

152. Mae is-adran (4)(b) yn darparu nad yw'n ofynnol i awdurdod cyhoeddus ddarparu gwybodaeth pan fyddai ganddo hawlogaeth i wrthod darparu'r wybodaeth honno mewn achos sifil ar sail imiwnedd budd y cyhoedd.

**Adran 27 – Gofynion cyfrinachedd: SLlAC**

153. Mae adran 27 yn nodi'r gofynion cyfrinachedd sydd ar SLlAC a'r amgylchiadau y caiff neu na chaiff SLlAC ddatgelu gwybodaeth y mae'n ei chael ynddynt.

154. Mae is-adran (1)(a) yn darparu na chaiff SLlAC ddatgelu gwybodaeth y mae wedi ei chael yn rhinwedd hysbysiad gwybodaeth (o dan adran 15(1)), gofyniad i ddarparu gwybodaeth yn ystod adolygiad o hysbysiad cydymffurfio (o dan adran 20(10)) neu ddyletswydd awdurdod cyhoeddus i gydweithredu â SLlAC (o dan adran 25(1)).

155. Yn rhinwedd is-adran (1)(b) ni chaiff SLlAC ddatgelu unrhyw ohebiaeth rhwng SLlAC ac awdurdod cyhoeddus pan fo'r wybodaeth honno'n ymwneud â hysbysiad gwybodaeth neu hysbysiad cydymffurfio penodol, neu â llunio adroddiad gwella penodol.

156. Mae is-adran (1)(c) yn darparu na chaniateir datgelu gohebiaeth rhwng SLlAC ac awdurdod cyhoeddus sy'n hysbysiad gwybodaeth neu'n hysbysiad cydymffurfio, neu sy'n cynnwys hysbysiad gwybodaeth neu hysbysiad cydymffurfio, neu ddrafft heb ei gyhoeddi o adroddiad gwella.

157. Mae is-adran (3) yn darparu ar gyfer eithriadau i'r gwaharddiad yn is-adran (1). Er enghraifft, nid yw'r cyfyngiad yn is-adran (1) yn gymwys i ddatgeliad unwaith y bydd SLlAC wedi dod i'r casgliad nad yw'n bwriadu cymryd unrhyw gamau gweithredu pellach.

**Adran 28 – Gofynion cyfrinachedd: awdurdodau cyhoeddus**

158. Mae adran 28 yn nodi'r amgylchiadau pan gaiff neu pan na chaiff awdurdod cyhoeddus ddatgelu'r wybodaeth y mae'n ei chael.

159. Mae is-adran (1) yn rhoi dyletswydd ar awdurdod cyhoeddus i beidio â datgelu gohebiaeth rhwng SLlAC ac ef ei hun, neu unrhyw awdurdod cyhoeddus arall, sy'n ymwneud â hysbysiad gwybodaeth neu hysbysiad cydymffurfio penodol, neu â llunio adroddiad gwella penodol, neu sy'n hysbysiad o'r fath, neu sy'n cynnwys hysbysiad o'r fath, neu ddrafft heb ei gyhoeddi o adroddiad o'r fath.

160. Mae is-adran (2)(a) i (h) yn nodi eithriadau i'r gwaharddiad yn is-adran (1). Yn eu plith mae achos o gael cydsyniad, pan fo'r datgeliad yn ofynnol at ddibenion ymchwiliad o dan adran 17, a phan fo datgeliad yn ofynnol er mwyn gallu ymateb i hysbysiad gwybodaeth neu hysbysiad cydymffurfio. Mae hefyd yn darparu nad yw'r gwaharddiad ar ddatgelu yn gymwys at ddibenion sy'n gysylltiedig ag adolygiad gan yr Uchel Lys o dan adran 21, adolygiad statudol neu achos sifil, neu pan fo datgeliad yn ofynnol ar gyfer ymchwiliad neu achos troseddol, yn unol â gorchymyn llys neu yn unol â deddfiad sy'n gwneud datgeliad yn ofynnol neu'n ei ganiatáu.

161. Mae is-adran (3) yn darparu na chaiff SLlAC ddarparu cydsyniad i ddatgelu hysbysiad neu ddrafft heb ei gyhoeddi o adroddiad yn unol ag is-adran (2)(b) oni bai bod yr hysbysiad neu'r adroddiad drafft yn ymwneud yn unig â mater nad yw SLlAC yn bwriadu cymryd unrhyw gam gweithredu pellach yn ei gylch. Bwriad hyn yw atal rhyddhau gwybodaeth yn gynamserol a allai effeithio ar ymchwiliad parhaus neu lunio adroddiad gwella, neu danseilio hynny.

162. Mae is-adran (4) yn nodi na chaiff SLlAC atal cydsyniad i gais awdurdod cyhoeddus i ddatgelu gwybodaeth a ddisgrifir yn is-adran (2)(a) a (b) os yw SLlAC wedi dod i'r casgliad nad yw'n bwriadu cymryd unrhyw gam gweithredu pellach mewn perthynas â hysbysiad gwybodaeth neu hysbysiad cydymffurfio penodol, neu adroddiad gwella.

**Adran 29 – Cymhwyso Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004**

163. Mae adran 29 yn gymwys pan fo gwybodaeth y cyfeirir ati yn adran 27(1) ac a ddelir gan SLlAC, neu y cyfeirir ati yn adran 28(1) ac a ddelir gan awdurdod cyhoeddus, yn "gwybodaeth amgylcheddol" at ddibenion Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004.

164. Yr effaith yw y bydd yr wybodaeth mewn cysylltiad ag achosion cyfrinachol at ddibenion y Rheoliadau hynny, gan felly roi'r hawl bosibl i awdurdod cyhoeddus wrthod datgelu o dan y Rheoliadau hynny. Os yw achosion gorfodi SLlAC yn parhau, gall yr wybodaeth y cyfeirir ati yn adrannau 27 ac 28 fod yn gymwys i'w heithrio rhag Rheoliadau 2004 gan roi'r hawl bosibl i awdurdod cyhoeddus wrthod datgelu os byddai'n peryglu cyfrinachedd yr achos o dan sylw gan yr awdurdod cyhoeddus hwnnw pan fo cyfrinachedd o'r fath wedi ei ddiogelu gan y gyfraith.

*Cynlluniau trosglwyddo staff*

**Atodlen 30 – Cynlluniau trosglwyddo staff**

165. Mae adran 30 yn cyflwyno Atodlen 3 i'r Bil, sy'n gwneud darpariaeth ynghylch cynlluniau ar gyfer trosglwyddo staff o Lywodraeth Cymru i SLlAC.

*Dehongli*

**Adran 31 – Ystyr "cyfraith amgylcheddol"**

166. Mae adran 31 yn ymdrin yn benodol ag ystyr "cyfraith amgylcheddol". Mae cwmpas swyddogaethau SLlAC yn dibynnu ar y diffiniad hwn i raddau helaeth.

167. Mae is-adran (1) yn darparu mai ystyr cyfraith amgylcheddol yw unrhyw ddarpariaeth ddatganoledig i'r graddau ei bod yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n bennaf â diogelu'r amgylchedd ac nad yw wedi ei heithrio o dan is-adran (1)(b).

168. Effaith y diffiniad yw, hyd yn oed os nad yw'r mwyafrif o Ddeddf neu set o reoliadau yn dod o fewn y diffiniad, fod unrhyw ddarpariaethau penodol yn y Ddeddf neu'r rheoliadau sy'n dod o fewn y diffiniadau yn "cyfraith amgylcheddol".

169. Er enghraifft, mae Deddf Coedwigaeth 1967 yn cynnwys darpariaethau penodol sy'n anelu at ddiogelu'r amgylchedd. O ganlyniad, byddai'r darpariaethau hyn yn cael eu categoreiddio o dan y diffiniad o gyfraith amgylcheddol. Er enghraifft, mae adran 1(3A) yn gosod dyletswydd ar yr awdurdod coedwigaeth perthnasol i ymdrechu i gael cydbwysedd rhesymol rhwng "the development of afforestation, the management of forests and the production and supply of timber" a "the conservation and enhancement of natural beauty and the conservation of flora, fauna and geological or physiographical features of special interest". Mae rhan olaf y ddyletswydd hon yn ymwneud â chadwraeth yr amgylchedd naturiol, sydd felly o fewn cwmpas cyfraith amgylcheddol. Fodd bynnag, nid yw elfennau eraill o fewn yr un Ddeddf yn dod o dan y diffiniad hwn. Er enghraifft, adran 1(2) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod coedwigaeth priodol fod wedi ei "charged with the general duty of promoting the interests of forestry, the development of afforestation and the production and supply of timber and other forest products…" Gan fod a wnelo'r ddyletswydd hon â hyrwyddo'r diwydiant coedwigaeth, nis ystyrir yn gyfraith amgylcheddol.

170. Mae is-adran (1)(b) yn eithrio'n benodol o ystyr cyfraith amgylcheddol ddarpariaethau sy'n ymwneud â datgelu gwybodaeth neu fynediad ati (heblaw am y darpariaethau hynny yn y Rhan hon o'r Bil), a darpariaethau sy'n ymwneud â threthiant, cyllid neu gyllidebau.

171. Mae is-adran (3) yn nodi ystyr "darpariaeth ddatganoledig" y cyfeirir ati yn is-adran (1). Mae'n golygu unrhyw ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys mewn Mesur Cynulliad neu Ddeddf gan Senedd Cymru (neu mewn is-ddeddfwriaeth a wneir o dan Fesur neu Ddeddf o'r fath), ac unrhyw ddarpariaeth mewn deddfwriaeth arall pan fyddai'r ddarpariaeth o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd.

172. Mae is-adran (4) yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth i bennu darpariaethau datganoledig sy'n dod neu nad ydynt yn dod o fewn y diffiniad o gyfraith amgylcheddol. Un enghraifft o adeg y caniateir defnyddio'r pŵer hwn yw i alluogi newidiadau yn y dyfodol i'r dirwedd ddeddfwriaethol sy'n ymwneud â'r amgylchedd i gael eu hadlewyrchu yn y diffiniad o gyfraith amgylcheddol.

173. Mae is-adran (5) yn darparu, cyn gwneud rheoliadau o'r fath, fod rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â SLlAC ac unrhyw bersonau eraill y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

**Adran 32 – Ystyr "awdurdod cyhoeddus"**

174. Mae adran 32 yn diffinio'r hyn a olygir gan "awdurdod cyhoeddus" mewn perthynas â'r Rhan hon o'r Ddeddf (ac mae'n darparu nad yw SLlAC yn awdurdod cyhoeddus at ddibenion y Rhan hon o'r Ddeddf).

175. Mae'r diffiniad hwn yn allweddol o ran pennu'r awdurdodau cyhoeddus y bydd SLlAC yn eu goruchwylio wrth arfer ei swyddogaethau. Mae'r diffiniad hwn yn dwyn ynghyd awdurdodau cyhoeddus sydd o fewn cwmpas/cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru, gan gynnwys cwmnïau sy'n ymgymerwyr dŵr neu garthffosiaeth. Effaith adrannau 31 a 32 gyda'i gilydd yw y gallai awdurdod cyhoeddus sydd ag unrhyw swyddogaeth amgylcheddol fod yn ddarostyngedig i oruchwyliaeth SLlAC, nid dim ond y cyrff hynny sy'n gweithredu at ddibenion amgylcheddol yn unig.

**Adran 34 – Ystyr "methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol"**

176. Mae adran 34 yn diffinio'r hyn a olygir gan "methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol" yn y Rhan hon. Mae'r Ddeddf yn darparu bod methu â chydymffurfio â chyfraith amgylcheddol yn cyfeirio at awdurdod cyhoeddus sydd (a) yn arfer ei swyddogaethau mewn ffordd sy'n groes i gyfraith amgylcheddol neu (b) yn methu ag arfer ei swyddogaethau pan fo'r methiant yn groes i gyfraith amgylcheddol. Mae hyn yn golygu y gallai methiant i gydymffurfio ddeillio o gamweithred (e.e. awdurdod rheoleiddio neu awdurdod lleol yn awdurdodi gweithgaredd nad yw'n cydymffurfio â chyfraith amgylcheddol) yn ogystal â diffyg gweithredu. Er enghraifft, gallai fod diffyg gweithredu mewn amgylchiadau pan fo rheoleiddiwr yn gyfrifol am ddiogelu'r amgylchedd ac adnoddau naturiol ac atal niwed i'r amgylchedd, ond nad yw wedi bod yn rhagweithiol mewn cysylltiad ag arolygu risgiau i ardaloedd cadwraeth arbennig, ac yn hytrach ond wedi cymryd camau gweithredu ar ôl i niwed i'r amgylchedd ddigwydd.

**RHAN 3 – Targedau bioamrywiaeth, etc.**

177. Mae Rhan 3 yn diwygio Rhan 1 o Ddeddf 2016 i wneud darpariaeth ar gyfer gosod ac adolygu targedau i atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth neu i adfer bioamrywiaeth i lefelau cydnerth yng Nghymru, ac ar gyfer adrodd ar y targedau hynny, yn ogystal â gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i hybu ymwybyddiaeth yng Nghymru o bwysigrwydd bioamrywiaeth a'r bygythiadau iddi.

**Adran 35 – Targedau bioamrywiaeth**

178. Mae adran 35(1) yn mewnosod wyth adran newydd yn Neddf 2016 (adrannau 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6G, 6H a 6I).

*Adran 6B - Targedau bioamrywiaeth: cyffredinol*

179. Mae is-adran (1) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n gosod targedau mewn cysylltiad ag unrhyw fater sy'n ymwneud â bioamrywiaeth yng Nghymru.

180. Mae is-adran (2) yn darparu na chaiff Gweinidogion Cymru ddefnyddio eu pŵer i osod targedau onid ydynt yn ystyried y byddai'r targed, pe bai'n cael ei gyrraedd, yn cyfrannu at atal neu wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth neu at adfer bioamrywiaeth i lefelau cydnerth, yn benodol drwy un neu ragor o'r canlynol:

    a. cynyddu toreithrwydd rhywogaethau brodorol. Toreithrwydd rhywogaethau yw nifer yr unigolion mewn rhywogaeth sy'n bresennol mewn ardal benodol ac fe'i defnyddir yn aml fel adnodd i fesur bioamrywiaeth ac i lywio ymdrechion cadwraeth ar gyfer rhywogaethau;
    b. gwella cydnerthedd ecosystemau, yn benodol yr agweddau a bennir yn adran 6(2)(a) i (e) o Ddeddf 2016. Y rhain yw – amrywiaeth rhwng ecosystemau ac oddi mewn iddynt; y cysylltiadau rhwng ecosystemau ac oddi mewn iddynt; graddfa ecosystemau; cyflwr ecosystemau (gan gynnwys eu strwythur a'u gweithrediad); gallu ecosystemau i ymaddasu. Gall ecosystemau gwydn fod yn fwy bioamrywiol, gan helpu i atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth, ac maent yn gallu ymaddasu i newid yn well, gan gynnwys effeithiau newid hinsawdd; neu
    c. cynyddu amrywiaeth enetig. Amrywiaeth enetig yw'r amrywiaeth o nodweddion genetig o fewn rhywogaeth. Mae'n ofynnol ar gyfer goroesiad hirdymor rhywogaeth gan ei fod yn sicrhau gallu rhywogaeth i ymaddasu a goroesi mewn amgylchedd sy'n newid.

181. Wrth ystyried a fyddai targed yn cyfrannu at gynyddu toreithrwydd rhywogaethau brodorol, gwella cydnerthedd ecosystemau, neu gynyddu amrywiaeth enetig, mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw i'r rhestr o rywogaethau a mathau o gynefinoedd a gyhoeddwyd ganddynt o dan adran 7 o Ddeddf 2016. Y rhain yw'r rhywogaethau a'r mathau o gynefinoedd sydd o'r pwysigrwydd pennaf at ddiben cynnal a gwella bioamrywiaeth yng Nghymru.

182. Mae is-adran (7) yn egluro mai ystyr "rhywogaethau brodorol" yw rhywogaethau sy'n bresennol yn naturiol yng Nghymru neu a oedd yn bresennol yn naturiol yn y gorffennol yno. Mae hyn yn cynnwys rhywogaethau mudol sy'n bresennol yn rheolaidd (rhywogaethau sy'n bridio a'r rhai nad ydynt yn bridio) a choloneiddwyr naturiol. Coloneiddwyr naturiol yw rhywogaethau a gyrhaeddodd Gymru ohonynt eu hunain ac sydd wedi ymsefydlu, gan gynnwys y rheini sy'n dod yn rhywogaethau mudol. Mae rhywogaethau brodorol hefyd yn cynnwys rhywogaethau sydd wedi eu hailgyflwyno yng Nghymru wedi iddynt ddiflannu yn y gorffennol.

183. Mae is-adran (4) yn ei gwneud yn ofynnol i'r rheoliadau bennu safon sydd i'w chyflawni ar gyfer unrhyw darged a osodir odanynt. Rhaid gallu ei mesur yn wrthrychol, a rhaid i'r rheoliadau hefyd bennu dyddiad erbyn pryd y mae'r safon honno i'w chyflawni. Mae is-adran (8) yn egluro y cyfeirir at y rhain fel y "safon benodedig" a'r "dyddiad penodedig", a bod yr un ystyr iddynt yn y cyfeiriadau atynt yn adrannau 6C, 6D, 6G, 6H a 6I (ac mae'r un ystyr iddynt hefyd yn y Nodiadau Esboniadol hyn). Enghraifft bosibl o safon benodedig yw rhychwant y tir, yr afonydd neu'r môr a reolir yn effeithiol ar gyfer bioamrywiaeth.

184. Mae is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth o fewn y rheoliadau ynghylch sut i fesur cynnydd tuag at gyflawni'r safon benodedig ac a yw'r safon honno wedi ei chyflawni, yn ogystal â phennu dangosyddion fel modd o fesur y pethau hynny.

185. Mae is-adran (6) yn egluro bod targed wedi ei osod pan ddaw'r rheoliadau sy'n ei osod i rym.

*Adran 6C - Dyletswydd i wneud rheoliadau sy'n gosod targedau: meysydd blaenoriaeth*

186. Mae is-adran (1) yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i arfer y pŵer yn adran 6B i osod targed hirdymor mewn cysylltiad ag o leiaf un mater o fewn y meysydd blaenoriaeth yn is-adran (2)(a) a (b); gosod targed tymor byr mewn cysylltiad ag o leiaf un mater o fewn y meysydd blaenoriaeth yn is-adran (2)(a) a (b); a, gosod targed mewn cysylltiad ag o leiaf un mater o fewn y meysydd blaenoriaeth yn is-adran (2)(c) a (d). Mae is-adran (7) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru osod drafft o'r rheoliadau sy'n ofynnol o dan is-adran (1) gerbron Senedd Cymru o fewn 2 flynedd i'r dyddiad y rhoddir y Cydsyniad Brenhinol i'r Ddeddf.

187. Mae'r meysydd blaenoriaeth wedi eu rhestru yn is-adran (2):
    a. lleihau'r risg o ddiflaniad rhywogaethau brodorol. Gall targed yn y maes blaenoriaeth hwn ganolbwyntio, er enghraifft, ar lunio a chyflawni cynlluniau rheoli sydd â'r nod o atal dirywiad rhywogaethau brodorol sydd mewn perygl o ddiflannu a/neu'r nod o gyfrannu at boblogaethau rhywogaethau iach a gwydn;
    b. rheoli ecosystemau yn effeithiol. Gall targed yn y maes blaenoriaeth hwn ganolbwyntio, er enghraifft, ar rychwant ardaloedd gwarchodedig a reolir yn effeithiol, megis safleoedd o ddiddordeb gwyddonol arbennig;
    c. lleihau llygredd. Gall targed yn y maes blaenoriaeth hwn ganolbwyntio, er enghraifft, ar iechyd dŵr croyw drwy geisio lleihau maethynnau gormodol, plaladdwyr a chemegion peryglus iawn, a llygredd plastig;
    d. ansawdd y dystiolaeth i lywio penderfyniadau sy'n ymwneud â bioamrywiaeth, mynediad at y dystiolaeth honno a'i defnyddio a'i chymhwyso. Gall targed yn y maes blaenoriaeth hwn ganolbwyntio, er enghraifft, ar wella'r ddarpariaeth o'r dystiolaeth orau sydd ar gael am fioamrywiaeth, a gwella mynediad ati.

188. Mae is-adran (3) yn diffinio "targed hirdymor" fel targed a chanddo ddyddiad penodedig o leiaf 15 mlynedd ar ôl y dyddiad y gosodwyd y targed.

189. Mae is-adran (4) yn diffinio "targed tymor byr" fel targed a chanddo ddyddiad penodedig sydd lai na 15 mlynedd ar ôl y dyddiad y gosodwyd y targed.

190. Mae is-adran (5) yn darparu na chaiff Gweinidogion Cymru osod targed mewn perthynas â'r maes blaenoriaeth "lleihau llygredd" os oes modd i Weinidogion Cymru osod targed mewn cysylltiad â'r mater hwnnw o dan eu pŵer i osod targedau ansawdd aer o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Ansawdd Aer a Seinweddau) (Cymru) 2024.

191. Mae is-adran (6) yn egluro bod i "rhywogaethau brodorol" yn is-adran (2)(a) yr un ystyr ag yn adran 6B(7).

*Adran 6D - Y broses o osod targedau*

192. Mae is-adran (1) yn darparu, cyn i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau o dan adran 6B, bod rhaid iddynt geisio cyngor yn gyntaf gan bersonau y maent yn ystyried eu bod yn annibynnol ac yn meddu ar arbenigedd perthnasol. Yn unol ag is-adran (2), rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi crynodeb o unrhyw gyngor o'r fath.

193. Mae is-adran (3) yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gymhwyso'r egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol o dan adran 4 o Ddeddf 2016 pan fyddant yn gwneud rheoliadau sy'n gosod neu'n diwygio targedau o dan adran 6B. Yr egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol yw - rheoli mewn modd ymaddasol, drwy gynllunio, monitro, adolygu a, phan fo hynny'n briodol, newid gweithredoedd; ystyried y raddfa ofodol briodol ar gyfer gweithredu; hyrwyddo cydweithio a chydweithredu, a chyfranogi ynddynt; gwneud trefniadau priodol i'r cyhoedd gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau; ystyried yr holl dystiolaeth berthnasol a chasglu tystiolaeth mewn perthynas â materion y ceir ansicrwydd yn eu cylch; ystyried manteision a gwerth cynhenid adnoddau naturiol ac ecosystemau; ystyried effeithiau tymor byr, tymor canolig a hirdymor gweithredoedd; cymryd camau i atal niwed arwyddocaol i ecosystemau; ystyried cydnerthedd ecosystemau.

194. Mae is-adran (4) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi adroddiad sy'n crynhoi'r ymgynghori a gynhaliwyd mewn cysylltiad â'r rheoliadau ac unrhyw sylwadau a gafwyd o ganlyniad i'r ymgynghori.

195. Mae is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol na chaiff Gweinidogion Cymru osod neu ddiwygio targedau onid ydynt wedi eu bodloni y gellir eu cyrraedd.

196. Mae is-adran (6) yn darparu bod targed wedi ei gyrraedd os yw'r safon benodedig wedi ei chyflawni erbyn y dyddiad penodedig.

197. Mae is-adran (7) yn datgymhwyso'r gofynion yn is-adrannau (1) i (4) pan fydd rheoliadau'n cael eu gwneud o dan adran 6B sy'n dirymu targed sydd wedi ei gyrraedd.

*Adran 6E - Dyletswydd i gyrraedd targedau*

198. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i sicrhau bod targedau a osodir mewn rheoliadau o dan adran 6B yn cael eu cyrraedd.

*Adran 6F - Dynodi awdurdodau cyhoeddus at ddiben adran 6(2A)*

199. Mae is-adran (1) yn darparu pŵer i Weinidogion Cymru i ddynodi, drwy reoliadau, awdurdod cyhoeddus mewn perthynas â tharged a osodir o dan adran 6B. Dylid darllen y pŵer hwn i ddynodi ochr yn ochr â'r ddyletswydd newydd yn adran 6(2A) o Ddeddf 2016, a fewnosodir gan adran 36 o'r Ddeddf hon, sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cyhoeddus dynodedig gymryd camau i gyfrannu at gyrraedd targed y mae wedi ei ddynodi ar ei gyfer.

200. Cyn gwneud rheoliadau o dan yr adran hon, mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r awdurdod cyhoeddus y maent yn bwriadu ei ddynodi ac unrhyw bersonau eraill y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

201. Ni all y rheoliadau ond dynodi awdurdod cyhoeddus o fewn is-adran newydd (11) o adran 6 o Ddeddf 2016 (a fewnosodir gan adran 36(4) o'r Ddeddf), sy'n cynnwys awdurdod Cymreig datganoledig, fel y'i diffinnir yn adran 157A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, neu gorff a restrir ym mharagraff 9(2) neu (6) o Atodlen 7B i'r Ddeddf honno. Ni allant ddynodi SLlAC am nad yw'n "awdurdod cyhoeddus" at ddibenion adran 6 o Ddeddf 2016 yn unol â'r diwygiad o'r diffiniad hwnnw yn adran 6(9) o Ddeddf 2016 gan adran 36(3) o'r Ddeddf.

*Adran 6G – Adolygu targedau*

202. Mae is-adran (1) yn caniatáu i Weinidogion Cymru adolygu unrhyw dargedau a osodir o dan adran 6B o bryd i'w gilydd. Serch hynny, o dan is-adran (2) rhaid i Weinidogion Cymru adolygu'r targedau hynny os yw'n ymddangos iddynt ei bod yn bosibl na chaiff y targed ei gyrraedd neu ei bod yn bosibl nad yw'r targed yn briodol mwyach.

203. Mae is-adran (3) yn caniatáu i Weinidogion Cymru, o bryd i'w gilydd, adolygu effeithiolrwydd yr holl dargedau cyfredol at ddiben penderfynu a fyddai gosod targedau pellach yn fwy effeithiol o ran cyfrannu at atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth neu at adfer bioamrywiaeth i lefelau cydnerth.

204. Mae is-adran (4) yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i adolygu effeithiolrwydd yr holl dargedau cyfredol os nad yw targed wedi ei gyrraedd erbyn ei ddyddiad penodedig neu os oes 10 mlynedd wedi mynd heibio ers yr adolygiad a gwblhawyd yn fwyaf diweddar o'r holl dargedau cyfredol.

205. Mae is-adran (5) yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i adolygu effeithiolrwydd yr holl dargedau cyfredol os nad oes unrhyw adolygiad wedi ei gynnal o dan is-adran (3) neu (4) cyn diwedd 2041.

206. Mae is-adran (6) yn darparu bod targed yn gyfredol at ddibenion is-adrannau (3) i (5) os yw wedi ei osod mewn rheoliadau sydd mewn grym ar adeg yr adolygiad ac nad yw wedi ei gyrraedd ar yr adeg honno.

207. Mae is-adran (7) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru geisio cyngor gan bobl y maent yn ystyried eu bod yn annibynnol ac yn meddu ar arbenigedd perthnasol pan fyddant yn cynnal adolygiad o dan yr adran hon. Mae is-adran (8) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi crynodeb o unrhyw gyngor o'r fath.

208. Ar ôl cynnal adolygiad o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru, yn unol ag is-adran (9), osod datganiad gerbron y Senedd sy'n nodi ei gasgliadau, a'i gyhoeddi.

209. Os daw adolygiad o dan is-adran (1) neu (2) i'r casgliad na fydd targed yn cael ei gyrraedd neu nad yw'n briodol mwyach, mae is-adran (10) yn darparu bod rhaid i'r datganiad nodi'r rhesymau dros y casgliad hwnnw a'r camau, os oes rhai, y mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu eu cymryd mewn perthynas â'r targed o ganlyniad i'r adolygiad.

210. Os daw adolygiad o dan is-adrannau (3), (4) neu (5) i'r casgliad y dylid gosod targedau pellach mewn rheoliadau, mae is-adran (11) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru osod drafft o reoliadau o'r fath gerbron y Senedd cyn diwedd y cyfnod o 2 flynedd o'r dyddiad y cwblhawyd yr adolygiad. Mae is-adran (12) yn darparu y cwblheir adolygiad at ddiben is-adrannau (4)(b), (5) ac (11) pan gyhoeddir y datganiad o dan is-adran (9).

*Adran 6H - Dirymu neu ostwng targedau*

211. Mae adran 6H yn cyfyngu ar yr amgylchiadau pan gaiff Gweinidogion Cymru ddefnyddio'r pŵer yn adran 6B i wneud rheoliadau sydd naill ai'n dirymu targed sydd eisoes wedi ei osod mewn rheoliadau neu'n gostwng targed i'w wneud yn haws ei gyrraedd.

212. Mae is-adran (1) yn darparu na chaiff Gweinidogion Cymru ostwng safon targed na'i ddirymu onid ydynt wedi eu bodloni:

a. oherwydd newidiadau i'r dystiolaeth yr oeddent wedi rhoi sylw iddi wrth osod y targed presennol, na fyddai ei gyrraedd yn cyfrannu at atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth neu at adfer bioamrywiaeth i lefelau cydnerth,
b. na fyddai cyrraedd y targed presennol o unrhyw fudd sylweddol o gymharu â pheidio â'i gyrraedd neu gyrraedd targed is,
c. oherwydd newidiadau mewn amgylchiadau ers i'r targed presennol gael ei osod, y byddai costau amgylcheddol, costau cymdeithasol, costau economaidd neu gostau eraill cyrraedd y targed yn anghymesur â'r buddion, neu
d. nad oes modd cyrraedd y targed presennol mwyach:
    i. oherwydd newidiadau mewn amgylchiadau ers i'r targed presennol gael ei osod, neu
    ii. oherwydd newidiadau i'r dystiolaeth yr oedd Gweinidogion Cymru wedi rhoi sylw iddi wrth osod y targed presennol.

213. Mae is-adran (2) yn nodi, os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni nad oes modd cyrraedd y targed presennol mwyach oherwydd newidiadau mewn amgylchiadau ers i'r targed presennol gael ei osod, neu oherwydd y byddai costau cyrraedd y targed yn anghymesur â'r buddion, bod rhaid iddynt ystyried gostwng targed yn gyntaf cyn dirymu'r targed.

214. At hynny, cyn dirymu neu ostwng targed, mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru osod datganiad gerbron Senedd Cymru sy'n egluro pam y mae Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod y meini prawf uchod wedi eu bodloni, a'i gyhoeddi.

215. Mae is-adran (4) yn egluro bod gostwng targed yn golygu rhoi safon is yn lle'r safon benodedig neu roi dyddiad diweddarach yn lle'r dyddiad penodedig. Gall safon is, er enghraifft, olygu canran is o'r tir wedi ei adfer o gymharu â'r safon benodedig wreiddiol.

216. Mae is-adran (5) yn nodi nad yw'r cyfyngiadau yn adran 6H yn gymwys i ddarpariaethau mewn rheoliadau o dan adran 6B o Ddeddf 2016 sy'n dirymu targed sydd wedi ei gyrraedd.

*Adran 6I - Datganiad ynghylch targedau*

217. Yn unol ag is-adrannau (1) a (2), rhaid i Weinidogion Cymru osod gerbron Senedd Cymru, ar neu cyn dyddiad penodedig pob targed, ddatganiad sy'n nodi pa un a yw'r targed hwnnw wedi ei gyrraedd ai peidio, neu nad yw Gweinidogion Cymru ar hyn o bryd yn gallu canfod a yw'r targed wedi ei gyrraedd a'r camau y maent yn bwriadu eu cymryd er mwyn canfod hynny.

218. Os nad yw'r targed wedi ei gyrraedd, yna yn unol ag is-adrannau (3) a (4), rhaid i Weinidogion Cymru, o fewn 6 mis i ddyddiad penodedig y targed, osod gerbron Senedd Cymru, a chyhoeddi, adroddiad sy'n egluro pam nad yw'r targed wedi ei gyrraedd a pha gamau y mae Gweinidogion Cymru wedi eu cymryd, neu'n bwriadu eu cymryd, i sicrhau bod y targed yn cael ei gyrraedd cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

219. Cyn penderfynu ar y camau i'w cymryd er mwyn cyrraedd y targed o dan is-adran (4), rhaid i Weinidogion Cymru, yn unol ag is-adran (5), geisio cyngor gan bersonau y maent yn ystyried eu bod yn annibynnol ac yn meddu ar arbenigedd perthnasol. Yn unol ag is-adran (6), rhaid i Weinidogion Cymru hefyd gyhoeddi crynodeb o'r cyngor hwnnw.

220. Pan fo Gweinidogion Cymru yn gosod datganiad sy'n dweud nad ydynt yn gallu canfod a yw targed wedi ei gyrraedd, yna rhaid iddynt, o fewn 6 mis i'r dyddiad y gosodwyd y datganiad hwnnw, osod datganiad pellach gerbron Senedd Cymru sy'n nodi pa un a yw'r targed wedi ei gyrraedd ai peidio, neu a ydynt yn methu o hyd â chanfod a yw wedi ei gyrraedd, a'i gyhoeddi. Mae is-adran (8) yn ei gwneud yn glir bod is-adrannau (2) i (7) yn gymwys i unrhyw ddatganiad pellach o'r fath fel y maent yn gymwys i'r datganiad cyntaf a gyhoeddir o dan is-adran (1).

221. Mae is-adran (3) o adran 35 o'r Ddeddf hon yn diwygio adran 25(4) o Ddeddf 2016 i ddarparu y bydd rheoliadau o dan adran 6B, eu hunig effaith o ran sylwedd yw dirymu targedau sydd eisoes wedi eu cyrraedd, yn ddarostyngedig i weithdrefn annilysu'r Senedd.

**Adran 36 – Dyletswyddau awdurdodau cyhoeddus**

222. Mae is-adran (1) o adran 36 yn mewnosod is-adran newydd (2A) yn adran 6 o Ddeddf 2016, sy'n gosod dyletswydd newydd ar unrhyw awdurdod cyhoeddus a ddynodir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 6F. Mae'r ddyletswydd newydd hon yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw awdurdod cyhoeddus dynodedig, wrth gydymffurfio â'i ddyletswydd bresennol o dan adran 6(1) o Ddeddf 2016, gymryd camau i gyfrannu at gyrraedd y targed y mae wedi ei ddynodi mewn perthynas ag ef.

223. Mae'r ddyletswydd yn adran 6(1) o Ddeddf 2016 yn ddyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer eu swyddogaethau o ran Cymru, ac wrth wneud hynny hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau, i'r graddau y bo hynny'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol.

224. Mae'r adran hon hefyd yn gwneud newidiadau eraill i adran 6 o Ddeddf 2016 mewn cysylltiad ag awdurdodau cyhoeddus. Effeithiau'r newidiadau hyn yw:

a. cyfyngu ar yr awdurdodau cyhoeddus (i'r rhai a nodir yn is-adran newydd (11) o adran 6 o Ddeddf 2016) y mae'n ofynnol iddynt roi sylw i'r adroddiad rheoli tir yn gynaliadwy a gyhoeddir o dan adran 6 o Ddeddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, wrth gydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 6(1),
b. eithrio SLlAC o'r diffiniad o "awdurdod cyhoeddus" ( yn adran 6(9)) fel nad yw'r ddyletswydd yn adran 6(1) yn gymwys i SLlAC, ac
c. cyfyngu ar gwmpas pŵer Gweinidogion Cymru i ddynodi, mewn rheoliadau a wneir o dan adran 6F, awdurdodau cyhoeddus (i'r rhai yn is-adran newydd (11) o adran 6 o Ddeddf 2016) y mae rhaid iddynt gymryd camau gweithredu i gyfrannu at darged bioamrywiaeth a bennir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 6B.

**Adran 37 – Cynlluniau Gweinidogion Cymru o dan adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd**

225. Mae adran 6(6) o Ddeddf 2016 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus (ac eithrio un o Weinidogion y Goron neu un o adrannau llywodraeth y DU) gyhoeddi cynllun sy'n nodi sut y maent yn bwriadu cydymffurfio â'u dyletswydd yn adran 6(1) o Ddeddf 2016 i gynnal a gwella bioamrywiaeth.

226. Mae adran 37 yn mewnosod is-adrannau newydd (6A), (6B) a (6C) yn adran 6 o Ddeddf 2016.

227. Mae is-adran (6A) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gymhwyso egwyddorion rheoli cynaliadwy ar adnoddau naturiol, ac ymgynghori, pan fyddant yn paratoi eu cynllun o dan adran 6(6). Pan fydd Gweinidogion Cymru yn cyhoeddi'r cynllun hwnnw, rhaid iddynt hefyd gyhoeddi adroddiad sy'n crynhoi'r ymgynghori a gynhaliwyd wrth baratoi'r cynllun hwnnw ac unrhyw sylwadau a gafwyd o ganlyniad i'r ymgynghori.

228. Mae is-adran (6B) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru nodi'r canlynol yn eu cynllun o dan adran 6(6):

- pa gamau y maent yn bwriadu eu cymryd i gyfrannu at wireddu gweledigaeth y Fframwaith Bioamrywiaeth Byd-eang sef, erbyn 2050, fod bioamrywiaeth yn cael ei werthfawrogi, ei gadw, ei adfer a'i ddefnyddio'n ddoeth, gan gadw gwasanaethau ecosystem, cynnal planed iach a chyflawni buddion sy'n hanfodol i'r holl bobl,

- cynigion sy'n ymwneud â meysydd cyfrifoldeb pob un o Weinidogion Cymru,

- pa gamau y maent yn bwriadu eu cymryd i sicrhau bod unrhyw dargedau a osodir o dan adran 6B yn cael eu cyrraedd a phryd y maent yn bwriadu cymryd y camau hynny,

- sut y bydd y targedau, os cânt eu cyrraedd, yn cyfrannu at atal a gwrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth neu at adfer bioamrywiaeth i lefelau cydnerth,

- pan fo'r safon a bennir o dan adran 6B(4) mewn perthynas â tharged wedi ei chyflawni, sut y maent yn bwriadu cynnal y safon honno, a

- pa gamau y maent yn bwriadu eu cymryd i gydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 8A i hybu ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth.

229. Mae is-adran (6C) yn diffinio'r "Fframwaith Bioamrywiaeth Byd-eang" at ddibenion adran 6(6B)(a).

**Adran 38 – Adroddiadau o dan adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd**

230. Mae adran 6(7) o Ddeddf 2016 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus gyhoeddi adroddiad, bob tair blynedd o ddiwedd 2019, yn nodi'r hyn y maent wedi ei wneud i gydymffurfio â'u dyletswydd yn adran 6(1) o Ddeddf 2016 i gynnal a gwella bioamrywiaeth.

231. Mae is-adran (1) o adran 38 yn diwygio adran 6(7) o Ddeddf 2016 fel bod rhaid i unrhyw awdurdod cyhoeddus a ddynodir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 6F hefyd gynnwys yn ei adroddiad adran 6(7) y camau gweithredu y mae wedi eu cymryd i gydymffurfio â'i ddyletswydd yn adran 6(2A) i gyfrannu at gyrraedd y targed y mae wedi ei ddynodi mewn perthynas ag ef.

232. Mae is-adran (2) o adran 38 yn mewnosod is-adrannau newydd (7A), (7B) a (7C) yn adran 6 o Ddeddf 2016.

233. Mae is-adran (7A) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru nodi yn eu hadroddiad adran 6(7) pa gynnydd sy'n cael ei wneud tuag at gyrraedd unrhyw dargedau a osodir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 6B ac a yw'r targedau hynny'n debygol o gael eu cyrraedd. Er enghraifft, gall hyn gynnwys adrodd ar gynnydd yn erbyn unrhyw ddangosydd a bennir ar gyfer y targed o dan adran 6B(5)(b).

234. Mae is-adrannau (7B) a (7C) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru anfon eu hadroddiad adran 6(7) i SLlAC cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl iddynt ei gyhoeddi. Mae anfon yr adroddiad hwn i'w drin fel cais, gan Weinidogion Cymru i SLlAC, am gyngor o dan adran 13 o'r Ddeddf hon a bydd darpariaethau'r adran honno yn gymwys. Mae hyn yn golygu, os bydd SLlAC yn penderfynu peidio â rhoi cyngor, fod rhaid iddi egluro pam, ac os bydd yn rhoi cyngor, fod rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw iddo a bod rhaid i SLlAC ei gyhoeddi.

**Adran 39 - Adroddiad gwerthuso**

235. Mae is-adran (1) o adran 39 yn mewnosod adran newydd 6A (Gwerthusiad o gamau i gynnal a gwella bioamrywiaeth) yn Neddf 2016.

236. Mae is-adrannau (1) a (2) o adran 6A yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru baratoi adroddiad gwerthuso sy'n asesu effaith ac effeithiolrwydd y cynigion a nodir yn eu cynllun adran 6(6) diweddaraf a'r camau gweithredu a gymerwyd gan Weinidogion Cymru yn unol â'r cynigion hynny. Bydd yr adroddiad gwerthuso hwn, felly, yn asesu'r cynigion a'r camau a gynigir gan Weinidogion Cymru i gydymffurfio â'u dyletswydd i gynnal a gwella bioamrywiaeth yn adran 6(1) o Ddeddf 2016 (fel sy'n ofynnol gan adran 6(6)) a'r cynigion a'r camau a gymerwyd mewn perthynas â'r materion a nodir yn adran 6(6B) (gweler paragraff 231 uchod), sy'n cynnwys camau gweithredu i gyrraedd y targedau a osodir mewn rheoliadau a wneir o dan adran 6B.

237. Mae is-adran (3) o adran 6A yn darparu bod rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r adroddiad gwerthuso cyntaf cyn diwedd 2031 ac, wedi hynny, fod rhaid iddynt gyhoeddi adroddiad gwerthuso cyn diwedd pob trydedd flwyddyn ar ôl 2031.

238. Mae is-adrannau (4) a (5) o adran 6A yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru anfon adroddiad gwerthuso i SLlAC cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl iddynt ei gyhoeddi. Mae anfon yr adroddiad hwn i'w drin fel cais, gan Weinidogion Cymru i SLlAC, am gyngor o dan adran 13 o'r Ddeddf hon a bydd darpariaethau'r adran honno yn gymwys. Mae hyn yn golygu, os bydd SLlAC yn penderfynu peidio â rhoi cyngor, fod rhaid iddi egluro pam, ac os bydd yn rhoi cyngor, fod rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw iddo a bod rhaid i SLlAC ei gyhoeddi.

239. Mae is-adran (2) o adran 39 yn diwygio adran 24 o Ddeddf 2016 i gynnwys yr adroddiad gwerthuso yn y rhestr o ddogfennau y caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ddiwygio dyddiad eu llunio neu eu cyhoeddi.

**Adran 40 – Hybu ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth**

240. Mae is-adran (2) yn mewnosod adran newydd 8A (Dyletswydd i hybu ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth) yn Neddf 2016, sy'n gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gymryd camau i hybu ymwybyddiaeth yng Nghymru o bwysigrwydd bioamrywiaeth, a'r bygythiadau iddi.

241. Ymhlith yr enghreifftiau o'r ffyrdd y gallai Gweinidogion Cymru gyflawni eu dyletswydd y mae: drwy annog, cefnogi a hybu mentrau ymwybyddiaeth a gwirfoddoli lleol sy'n ymwneud â bioamrywiaeth; drwy wella'r ddarpariaeth o adnoddau bioamrywiaeth ar gyfer gweithwyr proffesiynol addysg ac iechyd; neu adolygu'r wybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd ar hyn o bryd am bwysigrwydd bioamrywiaeth i iechyd pobl a'u llesiant, yn ogystal â'r ffactorau sy'n sbarduno colli bioamrywiaeth, gan ystyried hygyrchedd a gofynion gwahanol grwpiau.

## RHAN 4 - CYFFREDINOL

### Adran 41 – Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol etc.

242. Mae adran 41 yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud unrhyw ddarpariaeth atodol, unrhyw ddarpariaeth ddeilliadol neu unrhyw ddarpariaeth ganlyniadol y maent yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu'n briodol at ddiben unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf, o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf, neu ar gyfer rhoi effaith lawn i unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf. Caiff rheoliadau o'r fath addasu unrhyw ddeddfiad (fel y'i diffinnir yn Atodlen 1 i Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019), ac eithrio'r darpariaethau yn y Ddeddf hon.

### Adran 42 – Rheoliadau

243. Mae adran 42 yn gwneud darpariaeth gyffredinol ynghylch rheoliadau a wneir o dan y Ddeddf hon, ac yn nodi gweithdrefn Senedd Cymru sy'n gymwys i'r rheoliadau hynny.

244. Mae is-adran (1) yn darparu bod rheoliadau a wneir o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol Cymreig.

245. Mae is-adran (2) yn darparu bod pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf yn cynnwys pŵer i wneud darpariaeth at ddibenion gwahanol, a'r pŵer i wneud darpariaeth ategol (hynny yw, darpariaeth atodol, darpariaeth ddeilliadol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth drosiannol, neu ddarpariaeth arbed).

246. Mae is-adran (3) yn nodi darpariaethau'r Ddeddf sy'n ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd, sy'n golygu na chaniateir gwneud rheoliadau oni bai bod drafft o'r offeryn sy'n eu cynnwys wedi ei osod gerbron Senedd Cymru ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.

247. Mae is-adran (4) yn nodi pan wneir rheoliadau o dan adran 41(1) byddant hefyd yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd os ydynt yn addasu unrhyw ddarpariaeth mewn deddfwriaeth sylfaenol.

248. Mae is-adran (5) yn nodi bod unrhyw reoliadau eraill a wneir o dan adran 41(1) yn ddarostyngedig i weithdrefn annilysu'r Senedd sy'n golygu bod rheoliadau o'r fath a wneir gan Weinidogion Cymru yn ddarostyngedig i'w hannilysu drwy benderfyniad gan Senedd Cymru.

### Adran 43 – Cyflwyno hysbysiadau a dogfennau eraill

249. Mae adran 43 yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â rhoi hysbysiadau, cyfarwyddydau neu ddogfennau eraill o dan y Ddeddf.

250. Mae is-adran (1) yn gymwys i roi hysbysiadau, cyfarwyddydau a dogfennau eraill. Mae enghreifftiau o roi'r dogfennau hyn yn y Ddeddf yn cynnwys cyflwyno hysbysiadau cydymffurfio o dan adran 18 a rhoi hysbysiad ynghylch diswyddo neu atal dros dro aelod o SLlAC o dan baragraff 5(1) a (2) o Atodlen 1, ond nid ydynt yn gyfyngedig i hynny.

251. Mae is-adrannau (2) a (3) yn nodi'r gwahanol ddulliau cyflwyno y caniateir eu defnyddio o dan y Ddeddf, a'r amodau y mae rhaid cydymffurfio â hwy.

252. Mae is-adran (4) yn darparu pan fo dogfen neu hysbysiad etc. yn cael ei gadael neu ei adael mewn cyfeiriad, y bernir bod y ddogfen neu'r hysbysiad wedi ei chyflwyno neu ei gyflwyno ar y diwrnod y caiff ei gadael neu ei adael, oni phrofir i'r gwrthwyneb.

253. Mae is-adran (5) yn darparu, os daw dogfen i law drwy gyfathrebiad electronig y tu allan i oriau busnes arferol, y bydd yn cael ei thrin fel pe bai wedi ei chyflwyno ar y diwrnod gwaith canlynol. Os daw'r cyfathrebiad electronig i law o fewn oriau busnes arferol y person, yna bernir bod y cyfathrebiad wedi ei ddanfon yn ddisymwth. At ddibenion y ddarpariaeth hon, mae i "diwrnod gwaith" yr un ystyr ag a roddir yn Atodlen 1 i Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019.

254. Diben is-adran (6) yw osgoi unrhyw orgyffwrdd rhwng y darpariaethau yn adran 41 a'r darpariaethau tebyg (ond ychydig yn wahanol) yn adrannau 231 a 233 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ynghylch cyflwyno dogfennau i neu gan gyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol, cyngor cymuned neu gyd-bwyllgor corfforedig.

**Adran 45 - Diwygiadau canlyniadol**

255. Mae Atodlen 45 yn cyflwyno Atodlen 4 sy'n gwneud diwygiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth bresennol.

**Adran 46 - Dod i rym**

256. Mae is-adran (1) yn dwyn Rhan 4 o'r Ddeddf, ac eithrio adran 45 (diwygiadau canlyniadol), i rym drannoeth y diwrnod y caiff y Ddeddf y Cydsyniad Brenhinol.

257. Mae is-adran (2) yn dwyn y darpariaethau a ganlyn yn y Ddeddf i rym ar ddiwedd y cyfnod o ddau fis sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf y Cydsyniad Brenhinol:

a. adrannau 1 a 2;
b. adran 6 ac adran 7, ac eithrio is-adran (1)(c);
c. adrannau 8 a 10 ac Atodlen 1, ac eithrio paragraffau 10 ac 21;
d. adran 30 ac Atodlen 3;
e. adrannau 31 i 34;
f. Rhan 3;
g. paragraffau 1 i 4 o Atodlen 4 (ac adran 45 i'r graddau y mae'n ymwneud â'r paragraffau hynny).

258. Mae is-adran (3) yn dod ag adrannau 3 i 5 i rym ar 31 Mawrth 2027.

259. Mae is-adran (4) yn darparu, ac eithrio fel a ddarperir gan is-adrannau (1) i (3), ac yn ddarostyngedig i is-adran (5), y daw darpariaethau'r Ddeddf i rym ar ddiwrnod a bennir mewn gorchymyn a wneir gan Weinidogion Cymru.

260. Mae is-adran (5) yn darparu os nad yw'r darpariaethau a grybwyllir yn is-adran (6) wedi dod i rym erbyn diwedd y cyfnod o 24 o fisoedd sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf y Cydsyniad Brenhinol, y maent yn dod i rym ar ddiwedd y cyfnod hwnnw. Y darpariaethau yn is-adran (6) yw'r rheini sy'n ymwneud â swyddogaethau o sylwedd SLlAC-

(a) adran 7(1)(c);
(b) paragraffau 10 ac 21 o Atodlen 1;
(c) adrannau 11 i 29 ac Atodlen 2;
(d) paragraff 5 o Atodlen 4 (ac adran 45 i'r graddau y mae'n ymwneud â'r paragraff hwnnw).

261. Mae is-adran (7) yn darparu y caiff gorchymyn o dan is-adran (4) wneud darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed; a/neu y caiff bennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol.

262. Mae is-adran (8) yn darparu y caiff rheoliadau ddiwygio is-adran (5) er mwyn rhoi cyfnod gwahanol yn lle'r cyfnod a bennir am y tro yn yr is-adran honno. Yn unol ag adran 42(3)(b), bydd unrhyw reoliadau a wneir o dan is-adran (8) yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd.

263. Mae is-adran (9) yn darparu na chaiff y cyfnod a amnewidir yn unol ag is-adran (8) fod yn hwy na 48 o fisoedd sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddedddf y Cydsyniad Brenhinol. I bob diben, mae hyn yn golygu y daw'r darpariaethau o sylwedd mewn perthynas â swyddogaethau SLlAC i rym yn ddim hwyrach na 48 o fisoedd ar ôl i'r Ddeddf gael y Cydsyniad Brenhinol.

### Adran 47 – Enw byr

264. Mae adran 47 yn nodi enw byr y Ddeddf, y gellir ei ddefnyddio wrth enwi'r Ddeddf ac wrth gyfeirio ati. Caniateir defnyddio naill ai enw Cymraeg neu enw Saesneg y Ddeddf, gan gynnwys fel cyfeiriad mewn deddfiadau eraill.

## ATODLEN 1 – SWYDDFA LLYWODRAETHIANT AMGYLCHEDDOL CYMRU

265. Mae Atodlen 1 yn nodi cyfansoddiad SLlAC a sut y disgwylir iddi weithredu.

### Rhan 1: Statws

266. Mae paragraff 1 yn nodi nad yw SLlAC i'w hystyried yn was nac yn asiant i'r Goron, ac nad yw eiddo SLlAC i'w ystyried yn eiddo i'r Goron. Mae hyn yn wahanol i adrannau'r llywodraeth y mae eu heiddo yn dir y Goron.

**Rhan 2: Aelodaeth**

267. Mae paragraff 2 yn nodi aelodaeth SLlAC. Bydd yr aelodaeth yn cynnwys cadeirydd, dirprwy gadeirydd, o leiaf 3 a dim mwy na 5 person arall a phrif weithredwr. Mae'r prif weithredwr i fod yn aelod o staff SLlAC. Mae paragraff 6 yn rhoi rhagor o fanylion ynglŷn â phenodi'r prif weithredwr.

268. Mae paragraff 2(3) yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth, yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd, i ddiwygio nifer yr aelodau a benodir i SLlAC. Cyn gwneud rheoliadau o dan y pŵer hwn, mae paragraff 2(4) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â phwyllgor yn Senedd Cymru y mae diogelu'r amgylchedd am y tro wedi ei gynnwys o fewn ei gylch gwaith, SLlAC, ac unrhyw bersonau eraill y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

269. Mae paragraff 3 yn rhestru'r disgrifiadau o bersonau na ellir eu penodi yn aelod o SLlAC oherwydd eu rolau neu swydd.

270. Mae paragraff 4 yn nodi y caiff SLlAC nodi telerau penodi aelodau anweithredol yn ddarostyngedig i gyfyngiadau penodol. Ni chaiff cyfnod y swydd/penodiad fod yn hwy na 4 blynedd, ac ni chaniateir penodi aelod anweithredol am fwy na 2 gyfnod yn y swydd.

271. Mae paragraff 4(4) yn egluro nad yw penodiadau fel cadeirydd, dirprwy gadeirydd a rolau anweithredol eraill ar sail interim (sy'n golygu cyfnod o 12 mis neu lai), fel y nodir ymhellach ym mharagraff 9 o'r Atodlen hon, yn cyfrif tuag at y gwaharddiad ar benodi am fwy na 2 gyfnod yn y swydd.

272. Mae paragraff 4(5) yn caniatáu i SLlAC, gyda chymeradwyaeth Gweinidogion Cymru, dalu tâl, treuliau a lwfansau i'w haelodau anweithredol fel y mae'n ystyried yn briodol.

273. Mae paragraff 5 yn nodi'r amgylchiadau pan ganiateir diswyddo aelod anweithredol a'r broses y mae rhaid i Weinidogion Cymru ei dilyn cyn y gallant ddiswyddo aelod.

**Rhan 3: Staff**

274. Mae'r prif weithredwr i'w benodi yn unol â pharagraff 6. Mae'r prif weithredwr cyntaf i'w benodi gan Weinidogion Cymru, gyda phrif weithredwyr dilynol i'w penodi yn annibynnol gan yr aelodau anweithredol. Rhaid i dâl, treuliau, lwfansau a phensiwn y prif weithredwr gael eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

275. Mae paragraff 7 yn darparu y caiff SLlAC benodi staff eraill a bod rhaid i'r telerau a'r amodau gael eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

**Rhan 4: Gofynion Penodi**

276. Mae paragraff 8(1) yn nodi, wrth benodi aelodau anweithredol, fod rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i ddymunoldeb sicrhau bod yr aelodau rhyngddynt yn meddu ar brofiad ac wedi dangos galluedd o ran cyfraith amgylcheddol a pholisi amgylcheddol, gwyddor amgylcheddol ac achosion ymchwilio a gorfodi.

277. Mae gweddill paragraff 8 yn nodi gofynion eraill ar Weinidogion Cymru, gan gynnwys yr angen i ymgynghori â phwyllgor yn Senedd Cymru wrth benodi neu ailbenodi'r cadeirydd neu'r dirprwy gadeirydd, a sefydlu panel, â chynrychiolydd sydd wedi ei enwebu gan y pwyllgor perthnasol yn Senedd Cymru, aelod o staff Llywodraeth Cymru a 2 aelod annibynnol, i wneud argymhellion ar benodi aelodau anweithredol a'r prif weithredwr. Mae gan Bwyllgor y Senedd 21 o ddiwrnodau (heb gynnwys diwrnodau pan fydd Senedd Cymru wedi ei diddymu neu ar doriad am fwy na 4 diwrnod) i enwebu aelod i eistedd ar y panel; os bydd yn methu ag enwebu rhywun neu fel arall nad yw'n ymateb o fewn yr 21 o ddiwrnodau, gall y broses benodi barhau heb yr enwebiad hwn. Rhaid i'r panel feddu ar brofiad o'r gofynion a nodir ym mharagraff 8(1), ac eithrio'r aelod o Senedd Cymru a enwebir. Rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i argymhellion y panel hwnnw. Nid oes angen dilyn y broses hon i ailbenodi aelod anweithredol neu'r prif weithredwr, pan fo'n dilyn yn union ar ôl y cyfnod cyntaf yn y swydd.

278. Mae paragraff 9 yn nodi datgymhwysiad gofynion penodi er mwyn caniatáu ar gyfer penodiadau interim o 12 mis neu lai, mewn amgylchiadau penodedig, a phan na ellir bodloni cworwm SLlAC.

**Rhan 5: Pwyllgorau a Dirprwyo**

279. Mae Rhan 5 yn nodi pwerau SLlAC i sefydlu pwyllgorau ac is-bwyllgorau. Mae hyn yn cynnwys pwerau mewn perthynas â thâl, hawliau pleidleisio, dirprwyo a sefydlu cyd-bwyllgorau.

280. Mae paragraff 10 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â sefydlu pwyllgor adolygu a fydd yn cynnal adolygiadau y gwneir cais amdanynt gan awdurdodau cyhoeddus ar ôl i SLlAC ddyroddi hysbysiad cydymffurfio iddynt. Yn benodol, rhaid i'r pwyllgor adolygu benodi un neu ragor o aelodau cyfetholedig o restr o bersonau sydd ag arbenigedd ym maes cyfraith amgylcheddol a pholisi amgylcheddol, gwyddor amgylcheddol ac achosion ymchwilio a gorfodi. Mae'r rhestr i'w chynnal a'i chyhoeddi gan SLlAC. Mae hyn er mwyn sicrhau mesur o annibyniaeth pan gynhelir yr adolygiad o'r penderfyniad cychwynnol a wnaed gan SLlAC i gyflwyno'r hysbysiad cydymffurfio.

**Rhan 6: Gweithdrefn etc.**

281. Mae paragraff 14 yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC wneud rheolau sy'n rheoleiddio ei gweithdrefn ei hun a gweithdrefn unrhyw un neu ragor o'i phwyllgorau neu is-bwyllgorau.

282. Mae paragraff 15 yn darparu nad yw swydd wag ymhlith aelodaeth SLlAC nac unrhyw ddiffyg o ran penodi aelod yn effeithio ar ddilysrwydd gweithredoedd SLlAC na'i phwyllgorau, is-bwyllgorau na chyd-bwyllgor.

**Rhan 7: Materion Ariannol**

283. Mae paragraff 16 yn darparu ar gyfer trefniadau cyllido ar gyfer SLlAC.

284. Mae is-baragraff (1) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru dalu i SLlAC unrhyw symiau y maent yn ystyried eu bod yn ddigonol i alluogi SLlAC i gyflawni ei swyddogaethau.

285. Mae is-baragraff (2) yn caniatáu i daliadau Gweinidogion Cymru i SLlAC gael eu gwneud ar unrhyw adegau ac yn unol ag unrhyw amodau y maent yn penderfynu arnynt.

286. Mae paragraff 17 yn darparu mai'r prif weithredwr yw swyddog cyfrifyddu SLlAC, ond os na all y prif weithredwr gyflawni'r rôl honno rhaid i aelod arall o staff SLlAC gael ei enwebu. Mae cyfrifoldebau'r swyddog cyfrifyddu o ran cyfrifon a chyllid SLlAC wedi eu pennu gan Weinidogion Cymru.

287. Mae paragraff 18 yn nodi dyletswyddau SLlAC mewn perthynas â llunio a chyflwyno cyfrifon ariannol a gwybodaeth am y flwyddyn ariannol flaenorol. Mae paragraff 18(4) yn darparu bod y flwyddyn ariannol ar ôl sefydlu SLlAC i ddod i ben ar yr ail 31 Mawrth yn dilyn y diwrnod y mae adran 8 yn cychwyn. Mae hyn er mwyn galluogi SLlAC i fod mewn sefyllfa weithredol cyn ei bod yn ofynnol iddi lunio a chyflwyno cyfrifon ariannol, wrth barhau i wneud SLlAC yn atebol o'r diwrnod y'i sefydlir yn gyfreithiol. Ar ôl hynny, bydd angen llunio cyfrifon heb fod yn hwyrach na phob 31 Mawrth olynol.

288. Bydd paragraff 19 yw sicrhau goruchwyliaeth annibynnol, tryloywder ac atebolrwydd o ran y defnydd o gyllid cyhoeddus. Noda'r dyletswyddau mewn perthynas â phob datganiad o gyfrifon a gyflwynir i Archwilydd Cyffredinol Cymru gan SLlAC.

289. Mae paragraff 20 yn darparu y caiff Archwilydd Cyffredinol Cymru archwilio defnydd SLlAC o'i hadnoddau mewn cysylltiad â thri chategori, sef darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd, ond nid oes ganddi hawlogaeth i gwestiynu rhinweddau amcanion polisi SLlAC. Mae is-baragraffau (3) a (4) yn nodi'r dyletswyddau ar Archwilydd Cyffredinol Cymru wrth gynnal archwiliad.

**Rhan 8: Gofynion Adrodd**

290. Mae paragraff 21(1) yn rhoi dyletswydd ar SLlAC i lunio a chyhoeddi adroddiad blynyddol cyn gynted â phosibl ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol ac i osod copi o'r adroddiad gerbron Senedd Cymru.

291. Mae paragraff 21(2) yn darparu, pan fo SLlAC yn arfer ei disgresiwn i gynnwys datganiad yn ei hadroddiad blynyddol o ran a yw'r symiau a ddyrannwyd iddi wedi bod yn ddigonol i'w galluogi i gyflawni ei swyddogaethau, fod rhaid iddi gyflwyno'r adroddiad hwnnw i Weinidogion Cymru yn ogystal â'i osod gerbron y Senedd.

**Rhan 9: Darpariaethau Atodol**

292. Mae paragraff 22 yn nodi dyletswyddau SLlAC mewn perthynas â chofrestru buddiannau ei haelodau.

293. Mae paragraff 23 yn nodi pwerau atodol SLlAC ac yn darparu y caiff SLlAC wneud unrhyw beth y mae'n ystyried ei fod yn briodol at ddibenion ei swyddogaethau, neu mewn cysylltiad â'i swyddogaethau, neu fel arall sy'n ddeilliadol neu'n ffafriol i arfer y swyddogaethau hynny. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys materion megis gwneud ceisiadau am adolygiad barnwrol (pan fo'r holl ofynion cyfreithiol eraill wedi eu bodloni) a sefydlu gweithdrefnau ar gyfer cwynion, ond nid yw'n gyfyngedig i hynny. Fodd bynnag, ni chaiff SLlAC godi ffioedd, cael benthyg arian, buddsoddi, rhoi grantiau, rhoi benthyg arian, na derbyn rhoddion.

## ATODLEN 2 - SWYDDFA LLYWODRAETHIANT AMGYLCHEDDOL CYMRU: STRATEGAETH

294. Mae'r Atodlen hon yn nodi darpariaethau ar gyfer cynnwys a gofynion gweithdrefnol y strategaeth y mae'n ofynnol i SLlAC ei llunio a'i chyhoeddi o dan adran 11.

*Cynnwys*

295. Mae paragraff 1 yn nodi'r hyn y mae rhaid i SLlAC ei gynnwys yn y strategaeth y mae'n ofynnol iddi ei llunio o dan adran 11. Nid yw'r gofynion penodedig hyn yn atal darparu manylion eraill yn y strategaeth.

296. Mae paragraff 1(1)(a) yn darparu bod rhaid i'r strategaeth a lunnir o dan adran 11(1) nodi sut y mae SLlAC yn bwriadu cydymffurfio â'i dyletswyddau i arfer ei swyddogaethau at y diben cyffredinol a nodir yn adran 10(a) a'i dyletswyddau o dan ddeddfiadau eraill, yn benodol o dan Ran 2 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2).

297. Mae paragraff 1(1)(b) yn ei gwneud yn ofynnol i'r strategaeth nodi sut y mae SLlAC yn bwriadu gweithredu yn ddiduedd, yn wrthrychol, yn gymesur ac yn dryloyw.

298. Mae paragraff 1(1)(c) yn ei gwneud yn ofynnol i'r strategaeth nodi sut y mae SLlAC yn bwriadu monitro datblygiadau o ran effeithiolrwydd deddfwriaeth sy'n ymwneud â diogelu'r amgylchedd sy'n gymwys neu a wneir y tu hwnt i Gymru. Er enghraifft, deddfwriaeth a wneir gan weinyddiaethau eraill y DU neu gan y Comisiwn Ewropeaidd.

299. Mae paragraff 1(1)(d) yn darparu bod rhaid i'r strategaeth nodi sut y mae SLlAC yn bwriadu cydlafurio â phersonau eraill at ddibenion arfer ei swyddogaethau.

300. Mae paragraff 1(1)(e) yn darparu bod rhaid i SLlAC nodi sut y mae'n bwriadu ceisio osgoi unrhyw orgyffwrdd ag arfer swyddogaethau comisiynwyr/cyrff eraill penodedig, yn ogystal ag unrhyw bersonau eraill yr ymddengys i SLlAC y gallai eu swyddogaethau orgyffwrdd â'i swyddogaethau ei hun.

301. Mae paragraff 1(2)(a) yn nodi sut y mae SLlAC yn bwriadu, fel rhan o arfer ei swyddogaethau o dan adran 12(1), fonitro yn annibynnol unrhyw dargedau sy'n ymwneud â'r amgylchedd a osodir gan gyfraith amgylcheddol neu odani.

302. Mae paragraff 1(2)(b) ac (c) yn darparu bod rhaid i SLlAC hefyd nodi sut y mae'n bwriadu rheoli sylwadau y mae'n eu cael yn unol â'r ddogfen a gyhoeddir o dan adran 16, gan gynnwys ei pholisi ar gyhoeddi gwybodaeth a blaenoriaethu sylwadau.

303. Mae paragraff 1(3) yn darparu bod rhaid i strategaeth SLlAC nodi ei pholisi ymchwilio gan gynnwys yr amgylchiadau y gall benderfynu cynnal ymchwiliad ynddynt, sut y mae'n bwriadu cynnal ymchwiliad a sut y mae'n bwriadu ymgysylltu ag awdurdod cyhoeddus pan fo wrthi'n cynnal ymchwiliad neu'n ystyried cynnal ymchwiliad.

304. Mae paragraff 1(4) yn darparu bod rhaid i strategaeth SLlAC nodi ei pholisi gorfodi fel bod yr awdurdodau cyhoeddus y bydd SLlAC yn eu goruchwylio yn glir ynghylch yr amgylchiadau a allai arwain at gyflwyno hysbysiad cydymffurfio, neu gyhoeddi unrhyw adroddiad gwella. Mae hyn yn cynnwys yr amgylchiadau y bydd SLlAC yn penderfynu peidio â chyflwyno hysbysiad cydymffurfio neu adroddiad gwella ynddynt. Mae paragraff 1(4)(d) hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC nodi sut y bydd yn penderfynu a yw hysbysiad cydymffurfio brys yn ofynnol o dan adran 19 neu a ddylid gwneud cais i'r llys o dan adran 21. Bydd y strategaeth, felly, yn egluro'r gwahanol brosesau o ystyried y difrifoldeb posibl i awdurdod cyhoeddus os cyflwynir hysbysiad cydymffurfio brys iddo neu y'i hatgyfeirir i'r Uchel Lys am adolygiad.

*Gofynion gweithdrefnol*

305. Mae paragraff 2 yn nodi'r broses ar gyfer cyhoeddi a diwygio strategaeth SLlAC. Rhaid cyhoeddi'r strategaeth ac unrhyw strategaeth ddiwygiedig.

306. Mae paragraff 2(1) yn ei gwneud yn ofynnol i SLlAC ymgynghori â'r pwyllgor perthnasol yn Senedd Cymru, ac unrhyw bersonau priodol eraill, wrth lunio'r strategaeth.

307. Mae paragraff 2(2) yn darparu bod rhaid i SLlAC adolygu ei strategaeth cyn diwedd y cyfnod o 4 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y cyhoeddir y strategaeth gyntaf, a chyn diwedd pob cyfnod dilynol o 4 blynedd.

308. Mae paragraff 2(3) yn caniatáu i SLlAC ddiwygio ei strategaeth yn dilyn yr adolygiad hwnnw. Caiff yr adolygiad o'r strategaeth nodi ffyrdd mwy effeithiol ac effeithlon i SLlAC arfer ei swyddogaethau, neu ffyrdd y gall fod angen i SLlAC newid ei dull o flaenoriaethu o ganlyniad i faterion sydd wedi dod i'r amlwg yn ystod y cyfnod 4 blynedd hwnnw. Mae caniatáu i SLlAC ddiwygio ei strategaeth yn ystyried hyn.

309. Mae paragraff 2(6) yn ei gwneud yn ofynnol i'r strategaeth (neu strategaeth ddiwygiedig) gael ei gosod gerbron Senedd Cymru cyn gynted â phosibl ar ôl iddi gael ei chyhoeddi. Bwriad hyn yw darparu tryloywder ac eglurder i Lywodraeth Cymru, Senedd Cymru, a rhanddeiliaid eraill ar fframwaith gweithredol a chyfeiriad strategol SLlAC y mae wedi penderfynu arnynt ei hun.

## ATODLEN 3 – CYNLLUNIAU TROSGLWYDDO STAFF

310. Mae Atodlen 3 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru i wneud cynllun trosglwyddo a'i addasu er mwyn i aelodau o staff Llywodraeth Cymru ddod yn aelodau o staff SLlAC. Rhaid i unrhyw gynllun a wneir gan Weinidogion Cymru gael ei osod gerbron Senedd Cymru.

## ATODLEN 4 – DIWYGIADAU CANLYNIADOL

311. Mae Atodlen 4 wedi ei chyflwyno gan adran 45. Mae'n diwygio'r Deddfau isod drwy naill ai eithrio SLlAC o'u cwmpas neu ei chynnwys yn eu cwmpas.

*Deddf yr Amgylchedd 1995*

312. Mae paragraff 1 yn diwygio adran 81B (swyddogaethau awdurdodau cyhoeddus Cymreig perthnasol etc.) o Ddeddf yr Amgylchedd 1995 i ddarparu na chaiff Gweinidogion Cymru ddynodi SLlAC yn awdurdod cyhoeddus at ddibenion y Ddeddf honno.

*Deddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32)*

313. Mae paragraff 2 yn diwygio adran 148 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (ystyr "Welsh public records") i ddarparu y caiff ei chofnodion cyhoeddus eu dosbarthu'n "Welsh public records".

*Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (mccc 1)*

314. Mae paragraff 3 yn diwygio Atodlen 6 i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 i'r perwyl bod SLlAC yn agored i orfod cydymffurfio â safonau cyflenwi gwasanaethau, safonau llunio polisi, safonau gweithredu a safonau cadw cofnodion o dan y Mesur hwnnw.

*Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 (dccc 7)*

315. Mae paragraff 4 yn diwygio adran 10B (awdurdodau lleol ac awdurdodau eraill yn hyrwyddo teithio llesol fel ffordd o leihau llygredd aer neu gyfyngu arno) o Ddeddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 er mwyn darparu na chaniateir pennu SLlAC yn awdurdod cyhoeddus at ddiben y Ddeddf honno.

*Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2)*

316. Mae paragraff 5 yn diwygio adran 6(1) (ystyr "corff cyhoeddus") o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i ddarparu bod SLlAC yn gorff cyhoeddus at ddibenion y Ddeddf honno.

## COFNOD Y TRAFODION YN SENEDD CYMRU

317. Mae'r tabl a ganlyn yn nodi'r dyddiadau at gyfer pob cyfnod o hynt y Ddeddf drwy'r Senedd. Gellir cael Cofnod y Trafodion a rhagor o wybodaeth am hynt y Ddeddf hon ar wefan y Senedd ar:
Bil yr Amgylchedd (Egwyddorion, Llywodraethiant a Thargedau Bioamrywiaeth) (Cymru)

| **Cyfnod** | **Dyddiad** |
|---|---|
| Cyflwynwyd | 2 Mehefin 2025 |
| Cyfnod 1 - Dadl | 11 Tachwedd 2025 |
| Cyfnod 2 Pwyllgor Craffu – ystyried y gwelliannau | 19 Rhagfyr 2025 |
| Cyfnod 3 Cyfarfod Llawn – ystyried y gwelliannau | 10 Chwefror 2026 |
| Cyfnod 4 Cymeradwywyd gan y Senedd | 24 Chwefror 2026 |
| Y Cydsyniad Brenhinol | 27 Ebrill 2026 |